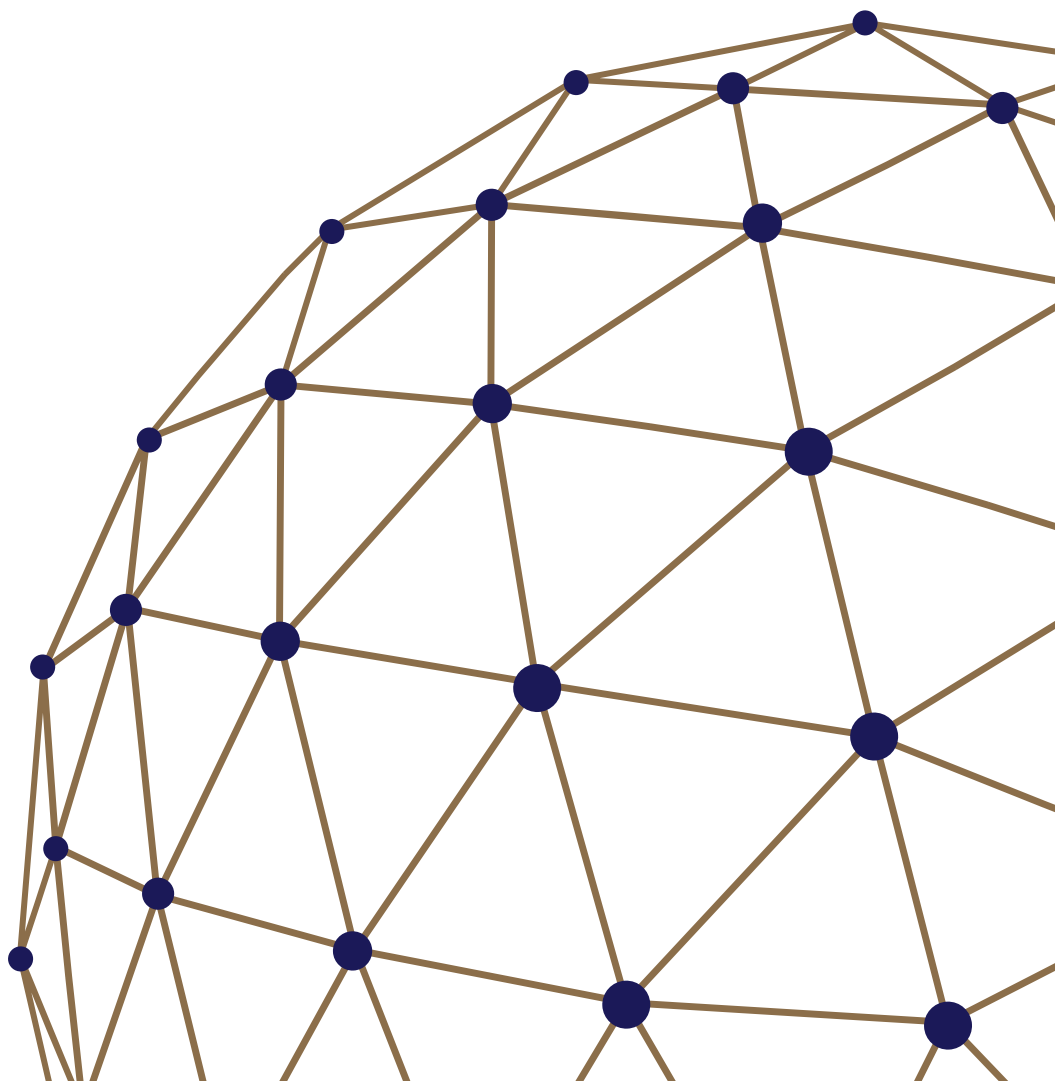

Beszámoló az MNB 2013 első félévi tevékenységéről

Féléves jelentés

2013

Beszámoló az MNB 2013 első félévi tevékenységéről

Féléves jelentés

2013

A jelentés a 2013. június 30-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

TARTALOM

Tartalom	3
A) rész A Magyar Nemzeti Bank 2013. I. félévi üzleti jelentése	5
1. Elnöki összefoglaló	5
2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden	7
2.1. Az MNB célja, alapvető és egyéb feladatai	7
2.2. Az MNB szervei, vezetői	8
2.3. A jegybank szervezete	11
3. Beszámoló az MNB 2013. I. félévi tevékenységéről	13
3.1. Monetáris politika	13
3.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	18
3.3. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	20
3.4. Devizatartalék-kezelés	22
3.5. Készpénz-logisztikai tevékenység	25
3.6. Statisztikai szolgálat	28
3.7. A lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztésére irányuló jegybanki tevékenység	29
3.8. Az MNB eredményének alakulása	30
3.9. Az MNB gazdálkodása	32
3.10. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	36
B) rész A Magyar Nemzeti Bank 2013. I. félévi beszámolója	40
1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege	40
2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	41
3. Kiegészítő melléklet	42
3.1. Az MNB számviteli politikája	42
3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2013. I. félévi mérlegére és eredményére ..	45
3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések	46
3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	46
3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	46
3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	47
3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	48
3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	48
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	49
3.10. Egyéb devizakövetelések	50
3.11. Egyéb betétek és kötelezettségek	50
3.12. Az MNB Nemzetközi Valutaalappal szembeni pozíciója	52
3.13. Befektetett eszközök	52
3.14. Céltartalék és értékvesztés	57
3.15. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	57

3.16. Saját tőke alakulása	58
3.17. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	58
3.18. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	59
3.19. Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény, a pénzügyi műveletek realizált eredménye	61
3.20. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői	63
3.21. Bankjegy- és érmegyártás költsége	63
3.22. Egyéb eredmény	64
3.23. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	64
3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása	65
3.25. Létszám- és béradatok	66

A) RÉSZ A MAGYAR NEMZETI BANK 2013. I. FÉLÉVI ÜZLETI JELENTÉSE

1. Elnöki összefoglaló

2013 első felében a Monetáris Tanács folytatta a tavaly augusztusban megkezdett kamatcsökkentési ciklusát, melynek során óvatos lépésekben és összességében számottevő mértékben mérsékelte a jegybanki alapkamat szintjét. A Monetáris Tanács megítélése szerint az alapkamat csökkentését az alacsony és az előrejelzési horizonton cél közeli infláció, a reálgazdaság helyzete, azon belül is elsősorban a gyenge belső kereslet indokolta. A jegybanki alapkamat 2013. június végén 4,25 százalékon állt.

Az éves infláció 2013 elején meredeken csökkent, februárra az MNB 3 százalékos célja alá mérséklődött, majd az év második negyedében historikusan is alacsony szinten, 2 százalék alatt alakult. Az infláció mérséklődését elsősorban a kedvező világpiaci költséghatások, hatóságiár-intézkedések, illetve a bázishatás okozta. Emellett a visszafogott keresleti környezet erős árszorító hatása továbbra is hozzájárult a dezinflációhoz.

Az MNB az elsődleges célját a 3 százalékos infláció elérésével teljesítette, ezért ezt nem veszélyeztetve, rendelkezésre álló eszközeivel a reálgazdaság támogatását is célul tűzte ki maga elé. A kis- és középvállalkozások (kkv-k) hitelezésében megfigyelt zavarok enyhítése, a pénzügyi stabilitás megerősítése, valamint az ország külső sérülékenységének csökkentése érdekében az MNB meghirdette a Növekedési Hitelprogramot (NHP). A program I. és II. pillérében az MNB 2013 júniusától augusztus végéig fedezet biztosítása mellett nulla százalékos kamatozású refinanszírozási hitelt nyújt a monetáris politikai partnerkör tagjai számára összességében maximálisan 750 milliárd forint értékben. A hitelintézetek a hitelt a kkv-k hitelezésére fordíthatják, legfeljebb 2,5 százalékos kamatmarzs felszámítása mellett. Az NHP III. pillérének keretében a jegybank devizacsere-ügyleteket hirdetett meg partnerei részére, mellyel az ország rövid külső adósságával párhuzamosan csökkenteni fog a kétéves MNB-kötvény állományát.

A monetáris politika transzmissziója szempontjából kedvező változást jelent, hogy 2012 második féléve óta a bankrendszerre korábban jellemző óvatos likviditáskezelés oldódása figyelhető meg, aminek következtében az egynapos fedezetlen bankközi kamatláb megközelítette az alapkamatot. A transzmisszió és a pénzügyi stabilitás szempontjából szintén kedvező, hogy a félév során a devizawappiacon feszültség nem volt érzékelhető, a swapfelárak mérséklődtek.

Az elmúlt félévben a pénzügyi közvetítőrendszer tökeellátottsága erős, sokkellenálló képessége stabil volt, a kulcsfontosságú pénzügyi piacok működése pedig nem mutat zavarokat. A bankrendszer azonban továbbra is prociklikus, azaz a pénzügyi források közvetítésére vonatkozó funkcióját még mindig csak korlátozottan látja el. Az MNB Növekedési Hitelprogramjának egyik célja a bankrendszer e prociklikusságának mérséklése, valamint a jelentős csökkenés ellenére továbbra is magas külső eladósodottság mérséklődésének elősegítése.

A kormány 2013. június 7-én törvénytervezetet nyújtott be a Parlament elé, amely új jegybanktörvény keretein belül 2013. október 1-jei hatállyal valósítja meg a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének teljes integrációját az MNB-be. Az összevonással a jegybank makroprudenciális hatósági funkciójának megerősítése mellett a mikroprudenciális felügyeleti funkciók integrálása is megtörténne, ezáltal tágabb eszköztár állhat a jegybank közvetlen befolyása alatt az egyedi vagy rendszerszintű pénzügyi válságok megelőzésére.

Az MNB jelentős szerepet vállalt az Országgyűlés által június 10-én elfogadott azon pénzügyi törvénycsomag előkészítésében, amely tartalmazza a forgatható utalványokra vonatkozó, MNB által javasolt szabályokat, biztosítja a jogharmonizációt a tőkepiacról szóló törvény és a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és kereskedési adattárakról szóló EU-rendelet között, továbbá az MNB-t illetékes hatóságként nevezi meg az euroátutalások és -

beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról szóló EU-rendelet vonatkozásában.

2013 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 34,3 milliárd euro volt, ami mintegy 450 millió euro növekedést jelent 2012 végéhez képest. A változás mögött tartalékokat növelő tételként az Európai Bizottságtól befolyt transzferek állnak, amit az államadósság-kezeléshez kapcsolódó kifizetések részben ellensúlyoztak.

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék értéke 2837 milliárd forint volt 2013. június 30-án. A forgalomban lévő készpénz szezonálisan igazított értéke a 2012. év végéhez képest 6 százalékkal növekedett. A fellelt forintbankjegy-hamisítványok esetében a 2013. év kezdetén tapasztalt enyhe emelkedés után az elmúlt három hónapban ismét kismértékű csökkenés vette kezdetét. Az MNB szakértői térítésmentes képzések keretében az első félévben több mint 2000 fő kereskedelemben dolgozó pénztárost készítettek fel a bankjegyellenőrzés legkorszerűbb módszereinek alkalmazására.

A Magyar Nemzeti Bank a félév során számos kezdeményezéssel járult hozzá a lakosság, ezen belül pedig különösen a fiatal korosztályok pénzügyi jártasságának fejlesztéséhez. Ezek közül a Pénz beszél! című középiskolai tájékoztató kiadvány országos terjesztése, a Látogatóközpont oktató és lakossági programjai, valamint a Mobil oktatási tér működésének megkezdése emelhető ki.

Az MNB 2013 első félévi eredménye 41,5 milliárd forint veszteség volt. Ezen belül a kamateredmény az előző év azonos időszakához képest számottevően javult, a veszteség hátterében a devizaárfolyam-változásból származó realizált nyereség csökkenése és a pénzügyi műveletek vesztesége húzódik meg.

2013 első félévében kezdődött meg a Magyar Nemzeti Bank bérrendszerének az átalakítása, melynek részeként kifizetésre került a féléves bónusz 75 százaléka azoknak a munkavállalóknak, akik erre jogosultak voltak. Ezzel megtörtént a korábbi bónuszrendszer elszámolása és kivezetése.

2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden

A társaság cégneve: Magyar Nemzeti Bank

Székhelye: 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9.

Működési formája: részvénytársaság. A részvénytársaság elnevezést — és erre tekintettel a működési forma (zártkörűen működő részvénytársaság) megjelölését, illetve annak rövidítését (Zrt.) — az MNB cégnevében nem kell feltüntetni.

Alapítás éve: 1924

Tulajdonosa (részvényese): magyar állam — képviseli: az államháztartásért felelős miniszter

Tevékenységi köre: a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvényben (a továbbiakban: MNB tv.) meghatározott

Jegyzett tőkéje: 10 milliárd forint

2.1. Az MNB célja, alapvető és egyéb feladatai

Az MNB speciális részvénytársasági formában működő jogi személy, tevékenységét a 2012. január 1-jén hatályba lépett MNB tv.-ben meghatározott körben végzi. A Magyar Nemzeti Bank a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja.

A bank elsődleges céljairól, alapvető feladatairól, intézményi, működési, személyi és pénzügyi függetlenségéről, működéséről rendelkező MNB tv. — az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 127. cikkével összhangban — deklarálja, hogy az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. A jegybank e cél veszélyeztetése nélkül — a rendelkezésére álló monetáris politikai eszközökkel — támogatja a kormány gazdaságpolitikáját.

Az MNB tv. — az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 130. cikkével összhangban — a jegybank függetlenségét is rögzíti. A jegybanki függetlenség alapján az MNB, valamint szerveinek tagjai az MNB tv.-ben foglalt feladataik végrehajtása és kötelességeik teljesítése során függetlenek, nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasításokat a kormánytól, az Európai Központi Bank kivételével az Európai Unió intézményeitől, szerveitől és hivatalaitól, a tagállamok kormányaitól vagy bármilyen más szervezettől, illetve politikai párttól. A kormány vagy bármilyen más szervezet köteles tiszteletben tartani ezt az elvet, és nem kísérelheti meg az MNB, valamint szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

Az árstabilitás elérése és fenntartása mellett, illetve annak érdekében a bank a törvényben rögzített alapvető feladatait látja el, így:

- meghatározza és megvalósítja a monetáris politikát;
- kizárólagos jogosultként törvényes fizetőeszköznek minősülő bankjegyet és érmét bocsát ki, ideértve az emlékbankjegyet és emlékérmét is;
- a magyar gazdaság külső stabilitásának megőrzése érdekében hivatalos deviza- és aranytartalékokat képez és kezeli azt;
- a devizatartalék kezelésével és az árfolyampolitika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveleteket végez;
- felvigyázza a fizetési és elszámolási, valamint értékpapír-elszámolási rendszereket, ennek keretében felvigyázza a rendszer, valamint a központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet tevékenységét e rendszerek biztonságos és hatékony működése, továbbá a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, továbbá az MNB tv.-ben meghatározott jogkörében részt vesz e rendszerek kialakításában;
- a feladatai ellátásához szükséges statisztikai információkat gyűjt és hoz nyilvánosságra;

- más felelős hatóságokkal együttműködve támogatja a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitására vonatkozó politika hatékony kialakítását és vitelét; ennek érdekében különösen feltárja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét fenyegető üzleti és gazdasági kockázatokat, elősegíti a rendszerszintű kockázatok kialakulásának megelőzését, valamint a már kialakult rendszerszintű kockázatok csökkentését vagy megszüntetését.

Az MNB számára ezeken túl törvény állapíthat meg feladatot, amelynek összhangban kell állnia az MNB-nek az MNB tv.-ben meghatározott jegybanki feladataival és felelősségével. A fentiekén túl az MNB egyéb tevékenységet csak elsődleges célja és a felsorolt alapvető feladatai teljesítésének veszélyeztetése nélkül — jogszabályban meghatározottak szerint — folytathat.

A jegybanki függetlenség jegyében az árstabilitás elérését és fenntartását szolgáló monetáris politikát, az annak érvényesítését szolgáló eszközöket a bank az MNB tv.-ben foglalt keretek között önállóan alakítja ki. Ilyen eszköz egyebek mellett, hogy az MNB számlavezetési körében betétet fogad el, és megfelelő biztosíték ellenében — az MNB tv. szerinti korlátozással — hitelt nyújt; nyíltpiaci műveletek és visszavásárlási megállapodások keretében értékpapírokat vásárol, elad és közvetít az azonnali és származtatott piacokon; saját értékpapírokat bocsát ki; árfolyamokat, kamatokat befolyásol és határoz meg; értékpapírokat számítol le (visszleszámítol); szabályozza a kötelező tartalékot; vagy egyéb jegybanki eszközöket alkalmaz.

2.2. Az MNB szervei, vezetői

Az MNB egyszemélyes részvénytársasági formában működő jogi személy. A részvénytársaságokra vonatkozó általános szabályokat, így a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény rendelkezéseit az MNB tekintetében az MNB tv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

A magyar államot mint részvénytulajdonost az államháztartásért felelős miniszter képviseli. Az MNB-ben közgyűlés nem működik.

A **részvényes** részvényesi határozattal jogosult dönteni az alapító okirat megállapításáról és módosításáról, a könyvvizsgáló megválasztásáról, visszahívásáról és díjazásának megállapításáról. 2012. január 1-jét követően a korábban a részvényes hatáskörébe tartozó egyes kérdések — így az MNB számviteli beszámolójának megállapítása, az osztalék fizetéséről való döntés meghozatala — az igazgatóság hatáskörébe tartoznak.

Az MNB elnökének, alelnökeinek, a Monetáris Tanács további tagjainak, továbbá a felügyelőbizottság tagjainak díjazását, szemben más részvénytársaságokkal — a függetlenség garanciájaként — nem a részvényes, hanem az MNB tv. határozza meg.

Ugyancsak az MNB tv. határozza meg az MNB szerveit, a következőképpen: Monetáris Tanács, igazgatóság, felügyelőbizottság.

Az MNB legfőbb döntéshozó szerve a **Monetáris Tanács**.

A Monetáris Tanács hatáskörébe tartozik:

- az MNB tv.-ben meghatározott feladatokkal kapcsolatos stratégiai döntés, ennek keretében: a tartalékráta és a tartalék után fizetendő kamat mértékéről való döntés, az árfolyamrendszerrel kapcsolatos döntés, az alapkamat mértékének meghatározása, valamint a rendszerkockázatok feltárásával és kezelésével kapcsolatos jegybanki feladatokra vonatkozó döntés, ideértve a hitelintézeteknek szükséghelyzetben történő rendkívüli hitelnyújtásra, illetve az Országos Betétbiztosítási Alapnak való hitelnyújtásra vonatkozó döntést;
- döntés minden olyan további kérdésben, amit törvény, az alapító okirat vagy a belső eljárási szabályzat (a testület ügyrendje) a Monetáris Tanács kizárólagos hatáskörébe utal.

A Monetáris Tanács tagjai: az MNB elnöke mint a Monetáris Tanács elnöke, az MNB alelnökei, továbbá az Országgyűlés által hat évre választott tagok. A Monetáris Tanács legalább öt, legfeljebb kilenc tagból áll.

A Monetáris Tanács évente — az évi első ülésen — az MNB alelnökei közül elnökhelyettest választ, aki az elnököt — rendelet kiadása kivételével — akadályoztatása esetén helyettesíti. 2013-ban a testület Karvalits Ferenc alelnököt, majd mandátuma lejártá után, 2013. április 4-től dr. Balog Ádám alelnököt választotta meg elnökhelyettesnek.

A Monetáris Tanács tagjai 2013-ban:

- Simor András elnök, a Monetáris Tanács elnöke 2013. március 3-ig,
- Dr. Matolcsy György elnök, a Monetáris Tanács elnöke 2013. március 4-től
- Karvalits Ferenc alelnök, a Monetáris Tanács elnökhelyettese 2013. március 27-ig,
- Dr. Balog Ádám alelnök 2013. március 6-tól, a Monetáris Tanács alelnöke 2013. április 4-től
- Király Júlia alelnök 2013. április 22-ig,
- Dr. Gerhardt Ferenc alelnök 2013. április 22-től,
- Bártfai-Mager Andrea,
- Dr. Cinkotai János Béla,
- Dr. Kocziszkó György,
- Pleschinger Gyula 2013. március 5-től.

Az MNB tv. alapján a Monetáris Tanács döntéseinek végrehajtásáért, valamint az MNB működésének irányításáért az **igazgatóság** felel.

Az igazgatóság hatáskörébe tartozik:

- a Monetáris Tanács által hozott döntések végrehajtásának irányítása;
- az MNB számviteli beszámolójának megállapítása, az osztalék fizetéséről való döntés meghozatala;
- az üzletvezetésről és az MNB vagyoni helyzetéről szóló, a részvényesnek küldendő jelentés tervezetének jóváhagyása;
- az MNB szervezetével és belső irányításával összefüggő kérdések jóváhagyása;
- az MNB működésével, illetve feladatainak ellátásával kapcsolatos szakmai tervek és programok — ideértve a fejlesztési és működési költségtervet is — jóváhagyása;
- a felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az MNB belső ellenőrzési szervezetének irányítása, valamint a belső ellenőrzés tapasztalatainak és tervének megtárgyalása;
- a munkaviszonyból származó jogokkal és kötelezettségekkel, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módjával, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjével összefüggő kollektív szerződés-módosítás és
- a számlavezetési jegybanki jogosultságokkal kapcsolatos döntések meghozatala.

Az MNB ügyvezető szerveként működő igazgatóság tagjai: a bank elnöke mint az igazgatóság elnöke és a bank alelnökei.

A Monetáris Tanács és az igazgatóság feladataira, működésének rendjére vonatkozó rendelkezéseket az MNB tv., a bank alapító okirata, szervezeti és működési szabályzata, illetve az e testületek által megalkotott ügyrendek tartalmazzák.

A bank MNB tv.-ben meghatározott cél- és feladatrendszerének megvalósítása és az MNB működésirányításának támogatása érdekében a bankban **döntéshozatalt támogató testületek** működnek, amelyek feladata: az igazgatósági tagok hatáskörébe utalt, az igazgatóság ügyrendjében meghatározott kérdésekben való döntéshozatal támogatása.

A **Pénzügyi rendszert felvigyázó bizottság** feladata, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer, a pénzügyi piacok, a pénzügyi infrastruktúra működésével kapcsolatos (az igazgatóság ügyrendjében kijelölt, a bizottság elnökeként eljáró igazgatósági tag hatáskörébe tartozó) jegybanki döntéseket a döntések előkészítésével, javaslatokkal, véleményezéssel támogassa.

Az **Eszköz-forrás bizottság (ALCO)** feladata, hogy a bank mérlegét érintő, devizában végzett tevékenységével kapcsolatos (az igazgatóság ügyrendjében kijelölt, a bizottság elnökeként eljáró igazgatósági tag hatáskörébe tartozó) jegybanki döntéshozatalt a döntések előkészítésével, javaslatokkal, véleményezéssel támogassa.

Az MNB ellenőrzését a részvényes által megválasztott könyvvizsgálón kívül az Állami Számvevőszék és a felügyelőbizottság végzi.

Az **Állami Számvevőszéknek** az MNB feletti ellenőrzési jogköréről az Állami Számvevőszékről szóló törvény rendelkezik. Az Állami Számvevőszék ellenőrzi az MNB gazdálkodását és az MNB tv.-ben foglaltak alapján folytatott, az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét. E körben az Állami Számvevőszék azt ellenőrzi, hogy az MNB a jogszabályoknak, az alapító okiratának és a részvényes határozatainak megfelelően működik-e.

Az MNB **könyvvizsgálójának** a megválasztását, illetve visszahívásának kezdeményezését megelőzően az Állami Számvevőszék elnökének véleményét ki kell kérni. A könyvvizsgáló megválasztásáról és visszahívásáról, valamint díjazásának megállapításáról a részvényes részvényesi határozattal dönt.

A **felügyelőbizottság** az MNB tv. alapján a bank folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve. A felügyelőbizottságnak az MNB tv.-ben meghatározott ellenőrzési hatásköre nem terjed ki a bank alapvető feladataira és azoknak az MNB eredményére gyakorolt hatására. Így a gazdasági társaságokról szóló törvényben a számvitelről szóló törvény szerinti beszámolóval összefüggésben előírt jelentését ezen korlátozásoknak megfelelően készíti el.

A felügyelőbizottság MNB tv.-ben meghatározott tagjai az Országgyűlés által választott elnöke, az Országgyűlés által választott további három tag, továbbá az államháztartásért felelős miniszter képviselője és az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő. A felügyelőbizottság Országgyűlés által választott elnökét a kormánypárti, az Országgyűlés által választott további tagokat a képviselőcsoportok jelölik.

A tagok megbízatása az Országgyűlés megbízatásának időtartamára szól, és az Országgyűlés megbízatásának megszűnéséig tart.

Az MNB felügyelőbizottságának tagjai 2013-ban:

- Járai Zsigmond, elnök,
- Dr. Katona Tamás,
- Madarász László,
- Dr. Róna Péter,
- Dr. Szényei Gábor András,
- Varga István,

- Palotai Dániel (az államháztartásért felelős miniszter képviselője) 2013. március 10-ig,
- Dr. Kandrács Csaba (az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő) 2013. május 3-ig,
- Orbán Gábor (az államháztartásért felelős miniszter által megbízott szakértő) 2013. május 4-től.

Az Állami Számvevőszék és a felügyelőbizottság tekintetében közös, hogy jegybanki alapvető feladatot jelentő tevékenységek ellenőrzésére nem jogosultak.

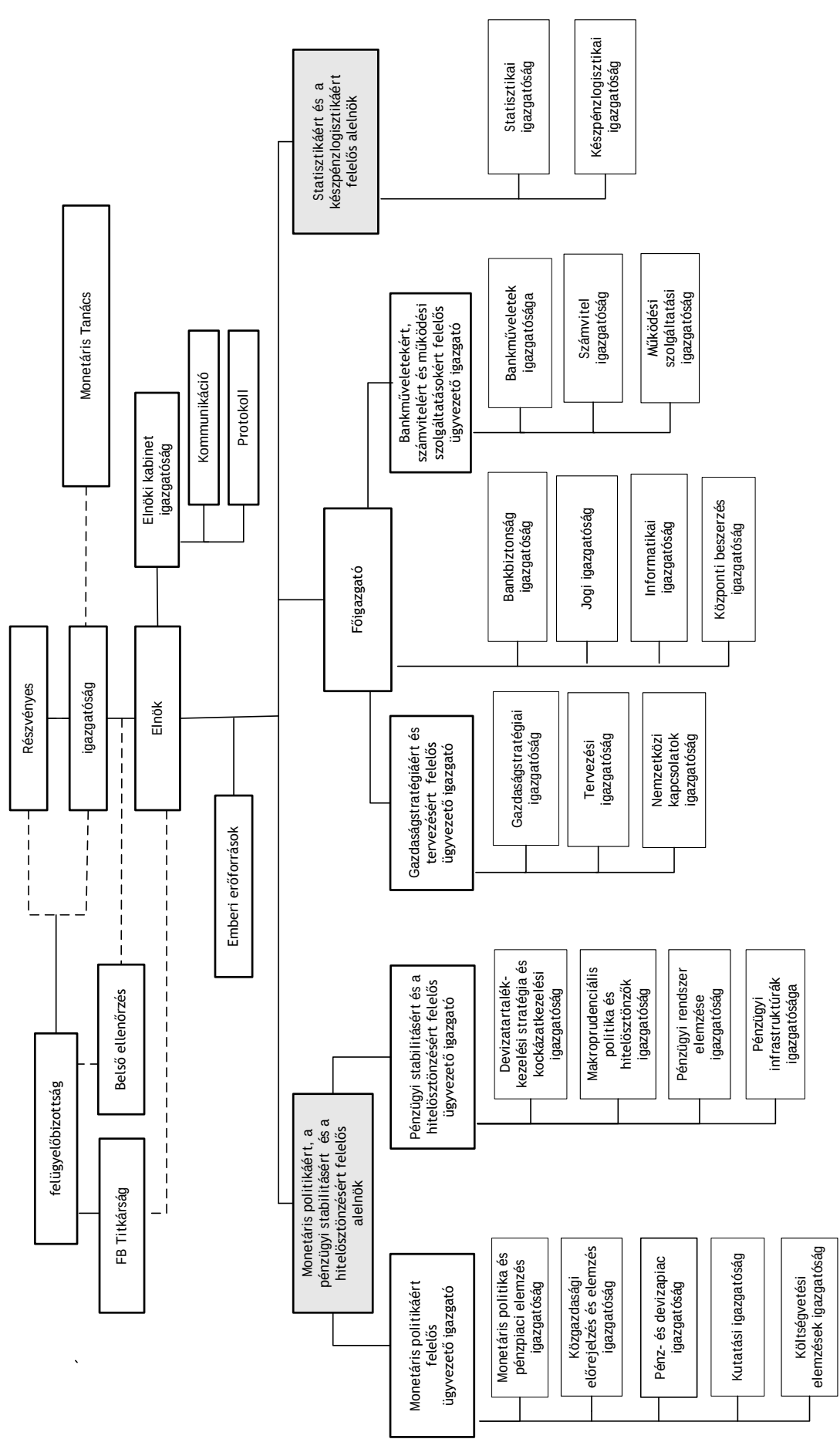
2.3. A jegybank szervezete

Az MNB 2013. március 4-én hatályba lépett alapító okirata alapján az igazgatóság 2013. március 9-i hatállyal új működésirányítási rend bevezetéséről döntött. A 2013. március 21-én, illetve április 22-én megszűnt alelnöki mandátumok a bank szervezeti felépítését is érintették. A 2013. június 30-án hatályos szervezeti felépítés szerint az MNB-ben 21 szervezeti egység működik az elnök, a két alelnök, a főigazgató és a hozzájuk tartozó ügyvezető igazgatók felügyelete alatt.

A munkaszervezet 2013. június 30-i felépítését a **szervezeti ábra szemlélteti**¹.

¹ Az igazgatóság az irányítási struktúrát és szervezeti felépítést érintően 2013. július 1-jei hatállyal módosította az MNB Szervezeti és Működési Szabályzatát.

A Magyar Nemzeti Bank mint részvénytársaság szervezeti felépítése
2013. június 30.

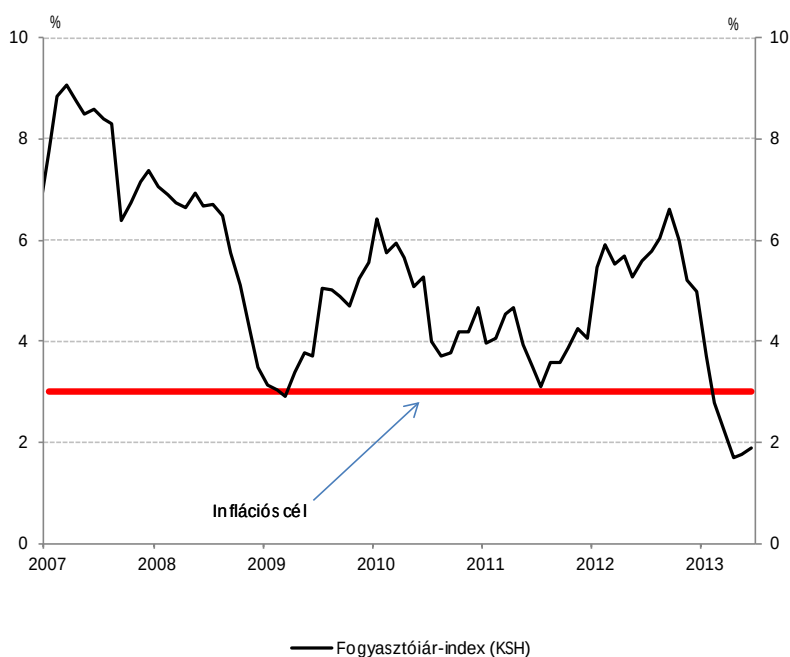
3. Beszámoló az MNB 2013. I. félévi tevékenységéről

3.1. Monetáris politika

Inflációs folyamatok 2013 első félévében

Az éves infláció a tavalyi év végi 5 százalékos szintről az év elején meredeken csökkent. Februárra az MNB 3 százalékos inflációs célja alá mérséklődött a fogyasztóiár-index. Ezt követően tovább süllyedt az árindex, és az év második negyedévében historikusan is alacsony szinten, 2 százalék alatt alakult. Az infláció mérséklődését elsősorban a 2012. januári áfaemelés bázisból való kiesése, kedvező világpiaci költséghatások, illetve a szabályozott energiaárak 10 százalékos csökkentése okozta. Emellett a visszafogott keresleti környezet erős árleszorító hatása továbbra is hozzájárul a dezinflációhoz. Az adóváltozásoktól megtisztított fogyasztóiár-index 1 százalék közelébe csökkent az időszak végére.

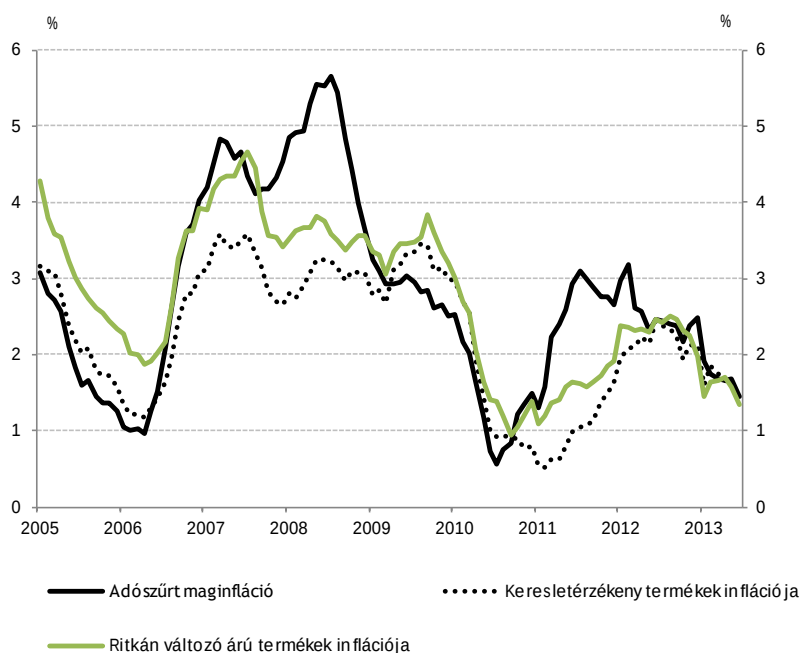
1. ábra: Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta

Forrás: KSH, MNB.

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait szorosabban tükröző mutatók is az inflációs alapfolyamatok javulását mutatták. Az MNB által fejlesztett, a középtávú inflációs kilátásokat megragadó inflációs alapmutatók 2 százalék alá süllyedtek. A visszafogott árazás a termékek és szolgáltatások széles körében jelentkezett. Utóbbi arra utal, hogy a gyenge keresleti környezetben az árak emelésére kis tér nyílik, így a vállalatok jövedelmezőségük helyreállítását elsősorban a munkaerőköltségek csökkentésén keresztül valósíthatják meg.

2. ábra: Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók

Forrás: MNB.

Az iparcikkek inflációja visszafogottan alakult az elmúlt időszakban. Az áralakulás összhangban áll azzal, hogy ebben a termékkörben a fogyasztói kereslet csökkenése különösen erős volt. A tartós iparcikkek esetében általános árcsökkenést tapasztalhattunk. A tavaly év végi és idei év eleji gyengébb HUF/EUR árfolyam hatása egyelőre korlátozott mértékben jelentkezett, így a nem tartós iparcikkek esetében csak az infláció mérsékelt emelkedését figyelhettük meg tavaly ősz óta. A piaci szolgáltatások körében az átárzások szempontjából meghatározó év eleji hónapokban általánosan visszafogott áremeléseket figyelhettünk meg. Ennek eredményeként a szolgáltatások indirekt adóktól szűrt éves indexe továbbra is historikusan alacsony szinten alakult. A feldolgozott élelmiszerek havi inflációja tavaly év vége óta nulla körül ingadozik. Az alacsony árdinamikát részben az alapanyagár-emelkedés korrekciója, részben a termékkörben is jelentkező mérsékelt kereslet árleszorító hatása magyarázhatja.

A maginfláción kívüli tételek közül a feldolgozatlan élelmiszerek árai ősz óta lényegében változatlanok. A hazai üzemanyagárak a világpiaci olajárakat és az árfolyam elmozdulásait követve február végéig emelkedtek, majd azt követően fokozatosan mérséklődtek. Az elmúlt években a szabályozott árak lassabban növekedtek, mint a piaci árazású termékek árai, így a szabályozott árak dinamikája 2010 óta jóval kisebb mértékben emelte a fogyasztóiár-indexet, mint a megelőző években. Összességében az infláció a rezsicsökkentés nélkül is 3 százalékos körüli szintre esett volna vissza, amihez hozzájárult az inflációs alapfolyamatok kedvező alakulása is.

1. táblázat: A fogyasztóiár-index és komponensei
(százalékos változás az előző év azonos időszakához képest)

	2010	2011	2012	2013	
				I. n.év	II. n.év
Maginfláció	3,0	2,7	5,1	3,6	3,2
Feldolgozatlan élelmiszerek	6,6	4,3	6,8	10,7	9,6
Járműüzemanyag és piaci energia	18,1	13,8	11,9	2,1	-3,0
Szabályozott árak	6,2	4,0	4,7	-1,1	-2,9
Fogyasztóiár-index	4,9	3,9	5,7	2,9	1,8
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	2,6	3,8	3,5	2,1	1,2

Megjegyzés: A változatlan adótartalmú árindexnél a KSH az indirektadó-változások technikai hatásával korrigálja a fogyasztóiár-indexet. Egyes inflációs főcsoportok idősorai – néhány részétel 2012 eleji átcsoportosítása miatt – visszamenőleg is eltérhetnek a korábbi években publikálttól.

Forrás: KSH.

Monetáris politika

2013 első felében a Monetáris Tanács folytatta a tavaly augusztusban megkezdett kamatcsökkentési ciklusát, melynek során óvatos lépésekben és összességében számottevő mértékben mérsékelte a jegybanki alapkamat szintjét. A jegybanki alapkamat 2013. június végén 4,25 százalékon állt.

A Monetáris Tanács megítélése szerint az alapkamat csökkentését a visszafogott inflációs kilátások, a reálgazdaság helyzete, azon belül is elsősorban a gyenge belső kereslet indokolta. Az ország kockázati megítélésének javulása és a kedvező nemzetközi pénzügyi környezet megfelelő mozgásteret biztosított a monetáris politika számára. Az elmúlt időszakban végrehajtott kamatlépések összhangban vannak az inflációs cél középtávú elérésével.

A korábbi adóemelések kifutása, a gyenge belső kereslet, a laza munkaerő-piaci helyzet és egyes szabályozott árak csökkentése egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy a fogyasztóiár-index 2013 első felében számottevően csökkent, és a jegybanki cél alá süllyedt. A világpiaci energiaárak alakulása szintén kedvezett a dezinflációs folyamatnak. Az év első felében kialakult alacsony inflációs környezet elősegítheti az inflációs várakozások mérséklődését, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy a jövőben ténylegesen megvalósuló ár- és bérfolyamatok összhangban álljanak az MNB középtávú inflációs céljával. Az átmeneti hatások kifutása után a gazdaságban meglévő kihasználatlan kapacitások tükrében mérsékelt inflációs nyomás valószínűsíthető, amit az inflációs alapfolyamatok és a bérezés visszafogott dinamikája is alátámaszt. Az év első felében bejelentett adóintézkedések átmenetileg emelhetik ugyan az inflációt, az indirekt adók hatásától szűrt ráta azonban középtávon 3 százalék alatt maradhat. Az adóintézkedések közvetlen árszintemelő hatása a monetáris politika hatókörén kívülre esik.

2013 első negyedében a magyar gazdaság újra növekedésnek indult, a gazdaság kibocsátása azonban továbbra is elmarad potenciális szintjétől. A gazdasági növekedésben fokozatos javulás várható, amit elsősorban az export vezethet. Az új autóiipari kapacitások termelésének felfutása a gyenge külső kereslet mellett is emelheti a hazai export piaci részesedését. A vállalati beruházások a nagy autóiipari beruházások kifutásával 2013-ban mérséklődhetnek, később a keresleti kilátások javulásával párhuzamosan élénkülni kezhetnek, amit az MNB Növekedési Hitelprogramja is segíthet. A fogyasztási kiadások alakulását egyrészt az óvatossági motívum és a mérlegalkalmazkodás, másrészt a háztartások reáljövedelmeinek emelkedése határozza meg. Mindezek hatására a lakosság fogyasztási kereslete az idei év során fokozatosan stabilizálódhat.

Az év első felében a globális pénzügyi környezet összességében támogató volt, június végére azonban törekenyebbé vált. Az ország kockázati megítélése az előző év végéhez képest érdemben javult, ami a hosszabb lejáratú hozamok csökkenésében is tükröződött. A pénzpiaci folyamatok támogató jellegének fennmaradása elsősorban a globálisan meghatározó jegybankok mennyiségi lazító programjaival kapcsolatos fejleményektől függ.

A monetáris politikai eszköztár változásai

Az MNB elindította Növekedési Hitelprogramját

A kis- és középvállalkozások (kkv-k) hitelezésében megfigyelt zavarok enyhítése, a pénzügyi stabilitás megerősítése, valamint az ország külső sérülékenységének csökkentése érdekében a Monetáris Tanács 2013. április 4-i ülésén elfogadta, és az MNB elnöke meghirdette a Növekedési Hitelprogramot (NHP). A bejelentést követően az MNB egyeztetéseket folytatott a pénzügyi szektor és az üzleti szféra képviselőivel. Az észrevételek figyelembevételével az MNB kidolgozta a három pillérből álló hitelprogram részleteit, amit a Monetáris Tanács április 30-án jóváhagyott.

A program I. és II. pillérében az MNB június 1-jétől augusztus 30-áig a program keretösszegének erejéig fedezet biztosítása mellett 0 százalékos kamatozású refinanszírozási hitelt nyújt a monetáris politikai partnerkör tagjai számára, akik ezt kkv-k hitelezésére fordíthatják. A jegybank fedezetként — haircut alkalmazása mellett maximum 63 százalékos fedezeti értéken — a kkv-knak az NHP keretében nyújtott hiteleket is elfogadja. A hitelintézetek a vállalkozásoknak legfeljebb 2,5 százalékos kamatmarzsot számíthatnak fel, amelynek tartalmaznia kell minden díj- és jutaléktételt, valamint az esetlegesen igénybe vett hitelgarancia költségét is. A hitelek futamideje maximum 10 év lehet. A kkv-k a kedvezményes kamatozású hitelt az I. pillérben kizárólag beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, EU-s támogatás előfinanszírozására és az önrész finanszírozására, illetve ilyen célú hitelek kiváltására fordíthatják. A II. pillér keretében a kkv-k a fennálló devizahiteleiket alakíthatják át forinthitellé.

Május végén — látva a hitelintézetek NHP iránti fokozott érdeklődését — a Monetáris Tanács a program keretösszegének megemeléséről döntött. Mivel az I. pillér esetében közel háromszoros, a II. pillér esetében kétszeres hiteligénnyel jelentkeztek a hitelintézetek, a tanács az eredetileg tervezett 250—250 milliárd forintos keretet összesen 50 százalékkal növelte, így a programban részt vevő hitelintézetek az I. pillér keretében 425 milliárd, a II. pillér keretében 325 milliárd forint értékben vehetnek igénybe refinanszírozási hitelt.

A Növekedési Hitelprogram III. pillérének célja a magyar gazdaság rövid lejáratú bruttó külső adósságának, illetve az MNB kéthetes kötvényállományának csökkentése.

Az NHP meghirdetésével egyidejűleg az MNB felfüggesztette a kétéves hitel eszközét.

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése

2013 májusában a tartalékköteles hitelintézetek újra választhattak a 2, 3, 4 és 5 százalékos kötelező tartalékráták közül. Összesen 14 hitelintézet élt a változtatás lehetőségével, és ezáltal az átlagos kötelező tartalékrátája 2,84 százalékról 2,62 százalékra csökkent.

2012 második féléve óta a bankrendszerre korábban jellemző óvatos likviditáskezelés oldódása figyelhető meg. A korábbinál kisebb a hitelintézetek hó eleji túltartalékolása, és a korábbinál kevesebb egynapos jegybanki betétet helyeznek el a hitelintézetek. Az egynapos betéti rendelkezésre állás visszafogottabb igénybevétele következtében az egynapos fedezetlen bankközi kamatláb (HUFONIA) megemelkedett a kamatfolyosón belül. 2012 második félévében még átlagosan 59 bázisponttal tartózkodott a HUFONIA az alapkamat alatt, 2013 első félévében azonban már átlagosan 25 bázispontra szűkült a különbség. Ahogy a bankközi kamatláb közeledett a kamatfolyosó centrumához, a kamatláb volatilitása is megemelkedett.

A megelőző években tapasztaltnál aktívabb banki likviditáskezelés hátterében a jegybanki alapkamat fokozatos csökkentése állhat. Az alacsonyabb kamatkörnyezetben az egynapos jegybanki betét elhelyezéséből származó 100 bázispontos kamatvesztés relatív mértéke megemelkedett, és ez arra ösztönözheti a hitelintézeteket, hogy nagyobb mértékben kössék le likviditásukat a jegybanki alapkamatot biztosító kéthetes kötvényben és kisebb mértékben az alacsonyabb hozamú egynapos jegybanki betétben, így csökkentsék az óvatos likviditáskezelésből származó veszteségüket.

Devizalikviditást nyújtó eszközök — jegybanki swapeszközök

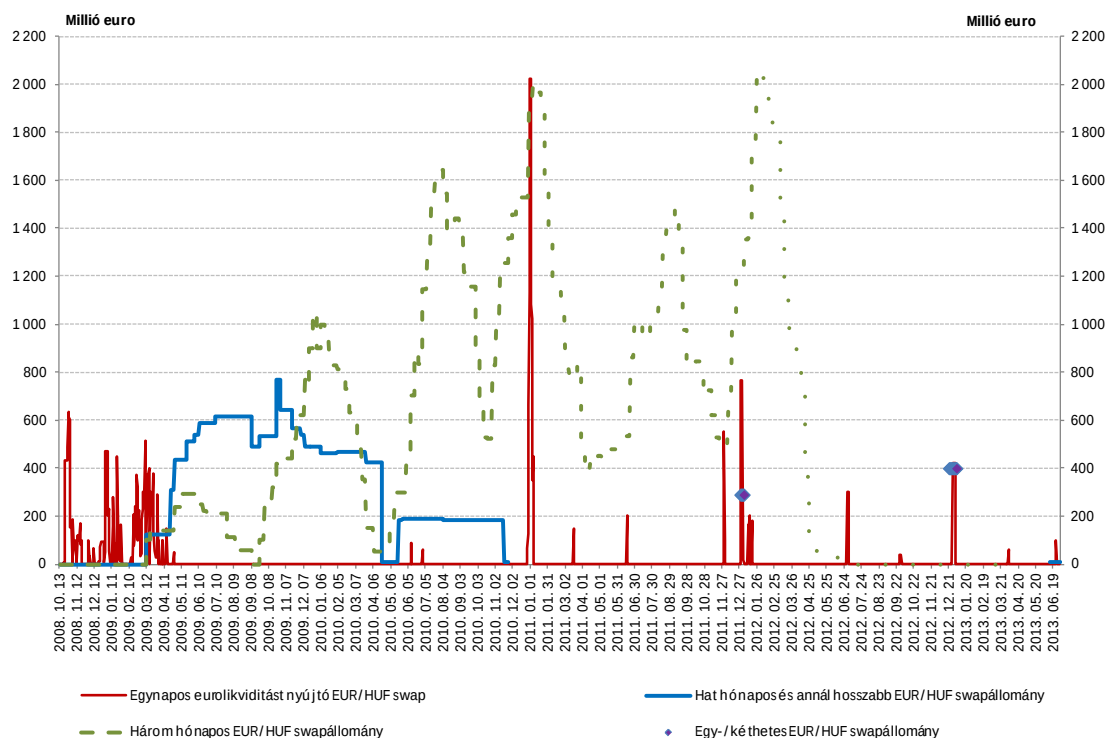
A hitelintézetek a félév során két alkalommal vették igénybe az MNB egynapos EUR/HUF swapeszközét. Április 3-án 60 millió euro, június 24-én pedig 96 millió euro értékben nyújtott eurót a jegybank a

hitelintézetek számára. Az év végi feszültségekhez kapcsolódóan a december végi kéthetes eszköz megújítására a jegybank január 3-án eseti jelleggel egy egyhetes lejáratú eurolikviditást nyújtó EUR/HUF FX-swaptendert is meghirdetett, a hitelintézetek azonban erre nem nyújtottak be ajánlatot.

A Növekedési Hitelprogram III. pillérének keretében a jegybank devizalikviditást nyújtó devizacsere-ügyleteket hirdet meg hitelintézeti partnerei részére. A III. pillérrel az MNB célja az ország rövid külső adósságával párhuzamosan a kéthetes MNB-kötvényállomány csökkentése. Június 3. óta heti rendszerességgel kerülnek meghirdetésre az EUR/HUF FX-swap- és CIRS- (többdevizás kamatswap) tenderek nyolc különböző futamidő mellett. A partnerek által a devizacsere-ügyletek azonnali lábán az MNB-nek nyújtott forint csökkenti a partnerek forintlikviditását, így mérséklően hat az MNB-kötvényállományukra. Az FX-swapokat 2013. december 30-ig, míg a CIRS-eket 2013. augusztus 26-áig hirdeti meg az MNB. Mivel a jegybank a devizatartalékai terhére nyújtja az eurót a partnerek számára, ezért a sérülékenység csökkentése érdekében a tendereken részt vevő hitelintézetekkel szemben elvárás, hogy a megszerzett devizával azonos mértékben csökkentsék rövid külső forrásállományukat. Június végéig összesen 8 millió eurót nyújtott az MNB a hitelintézeteknek 30 hónapos lejáratra.

2013 első félévében mérséklődtek az FX-swappiaci felárak. A három hónapos EUR/HUF swapfelár 2012 második félévében átlagosan 100 bázispontot tett ki, 2013 első félévében azonban már csak 30 bázispont volt. A mérséklődés a külföldi szereplők megváltozott viselkedéséhez köthető. Egyrészt mintegy 200 milliárd forinttal több forintállampapírt tartottak a külföldiek 2013 első félévében, mint a megelőző félévben. Mivel a külföldi befektetők részben FX-swapon keresztül szerezték meg az állampapír-vásárláshoz szükséges forintot, így növelték a swappiaci devizalikviditást, és ezáltal lefelé irányuló nyomást fejtettek ki a swapfelárra. Másrészt pedig 2013 első félévében lényegesen nagyobb volt a külföldiek forint elleni pozícióvállalása, mint 2012 második félévében, mely stratégiához kötődő swappiaci forintkereslet szintén növelte a devizakínálatot a piacon. 2013. március végén a negyedév végi pozíciózárásokhoz kapcsolódóan ezúttal is megfigyelhető volt a swappiaci felárak átmeneti megemelkedése. Június végén azonban már sokkal kevésbé volt kivehető ez a hatás.

3. ábra: A jegybank FX-swapeszközeinek igénybevétele – nyitott állományok

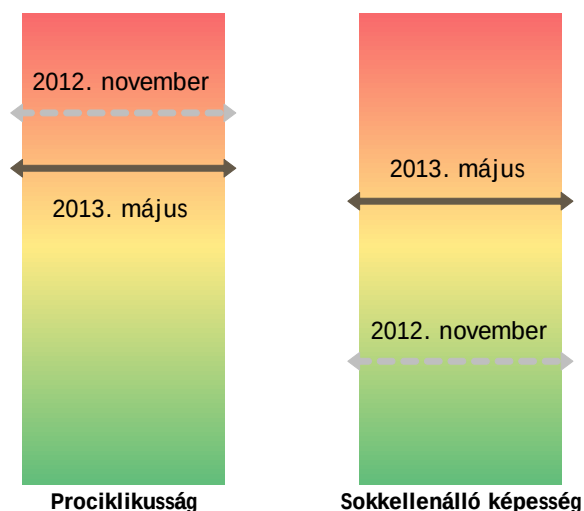

Forrás: MNB.

3.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A pénzügyi stabilitásért felelős területek az elmúlt félévben is feltárták a pénzügyi stabilitást veszélyeztető kockázatokat a május végén publikált *Jelentés a pénzügyi stabilitásról* című kiadványban. A jelentésből kiderül, hogy a hazai pénzügyi rendszer stabil, sokkellenálló képessége erős mind a likviditási, mind a tőkehelyzetet nézve. Az MNB júniusban indította el a Növekedési Hitelprogramot (NHP), amelynek célja a bankrendszer hitelezési tevékenységének helyreállítása, a növekedés beindítása, valamint a jelentős csökkenés ellenére továbbra is magas külső eladósodottság további mérséklődésének elősegítése.

4. ábra: Pénzügyi stabilitási hőábra

A Rendszerszintű Pénzügyi Stressz Index továbbra is historikusan alacsony szinten tartózkodik, azaz a kulcsfontosságú pénzügyi piacok működése nem mutat zavarokat. A bankrendszer likviditási helyzete is megfelelő. A rövid távú likviditási mutatóra épülő, előre tekintő Likviditási Stressz Index alacsony, jelenleg zéróhoz közeli értéke azt mutatja, hogy a likviditási puffert elégségesen egy szélsőségesen kedvezőtlen sokkscenário kivédésére. Ennek köszönhetően egy ilyen esemény bekövetkezése esetén a bankrendszer likviditása megfelelné a mérlegfőösszeg 10 százalékát előíró szabályozói minimumszintnek. A bankrendszer külső finanszírozásra való ráutaltságát jelző hitel/betét arány a jelenlegi 110 százalék körüli szintről 2014 végére 100 százalék alá csökkenhet, ami a bankrendszer eszközoldalának várható alakulása mellett már csak mérsékelt további alkalmazkodási kényszert jelent.

A pénzügyi közvetítőrendszer sokkellenálló képességén belül a kétéves előretekintéssel, stresszscenário mentén számított Tőke Stressz Index a 2012. novemberi stabilitási jelentés óta romlott, ami leginkább a rosszabb induló tőkehelyzetnek és a gyengébb jövedelmezőségi kilátásoknak tulajdonítható. A stresszhelyzetben előálló tőkeszükséglet azonban — figyelembe véve az anyabankok közelmúltban tanúsított elkötelezettségét a leányintézmények szolvenciájának biztosítására — kezelhető mértékű.

A bankrendszer prociklikusságát megragadó Pénzügyi Kondíciós Index értéke — mely azt mutatja, hogy a pénzügyi kondíciók milyen mértékben járultak hozzá a reál-GDP éves növekedési üteméhez — kismértékben az enyhülés irányába mozdult 2012 végén. Ugyanakkor ez alapvetően a monetáris kondíciók változásából adódott, miközben a bankrendszer hitelezését megragadó komponens egyre inkább kontrakciós hatást mutat. Mindez azt jelenti, hogy a bankrendszer a pénzügyi források közvetítésére vonatkozó funkcióját még mindig csak korlátozottan látja el, így nem tudja támogatni a gazdasági kilábalást.

A prociklikusság miatti alacsony hitelezési aktivitásra és szigorú hitelkínálati korlátokra kiemelt figyelem fordul. Az MNB éppen ezért május végén első alkalommal jelentette meg új, negyedéves *Hitelezési*

Folyamatok című kiadványát, mellyel célja, hogy átfogó képet mutasson a hitelezés legfrissebb trendjeinek alakulásáról, valamint segítséget nyújtson ezen folyamatok megfelelő értelmezéséhez. A kiadvány részletesen mutatja be a hitelaggregátumok és a hitelkamatok alakulását, valamint a hitelezési felmérés alapján a hitelezési feltételek és a bankok által észlelt hitelkereslet alakulását. A 2013 első negyedévére vonatkozó első megjelenés alapján a vállalati szegmens hitelállománya tovább csökkent. A vállalati hitelezési feltételek összességében nem változtak, így a korábbi években végbement széles körű szigorítások továbbra is fennmaradnak. Bár kedvezőbben alakultak a vállalati (forint-) hitelkamatok — köszönhetően a jegybanki kamatcsökkentési ciklusnak —, a nem árjellegű hitelezési feltételek szigorúsága miatt ez a vállalkozások csak egy szűkebb körének jelent segítséget. Ez leginkább a kkv-szegmens új forráshoz jutását nehezíti meg, hiszen jellemzően ezek a vállalatok nem rendelkeznek megfelelő fedezettel, és nem érhető el számukra alternatív finanszírozási forrás. A háztartási szegmensben is folytatódott a banki hitelállomány zsugorodása. Ennek legfőbb oka, hogy a válság előtti erőteljes hitelezés után elhúzódó mérlegalkalmazkodás megy végbe a lakosság körében.

A vállalati portfólióminőség romlása megállt 2012 végén, és a nemteljesítő hitelek aránya 2013 első negyedévében sem változott érdemben. Ugyanakkor a nemteljesítő hitelek magas aránya továbbra is kockázatot jelent, trendszerű fordulathoz tartósan magas portfóliótisztítási rátára van szükség a vállalati szegmens tekintetében. A háztartási portfólión belül a nemteljesítő hitelek aránya szignifikánsan növekedett 2013 első negyedévében. Az emelkedésben a portfólióminőség romlása mellett elsősorban egy pénzügyi vállalkozás bankba történő beolvadása és ezáltal a gyengébb portfólióminőség banki mérlegbe vétele is szerepet játszott. A háztartási portfólió minősége az árfolyamrögzítés nagyobb kihasználtságával, illetve a magáncsőd intézményének bevezetésével javulhat érdemben. A jegybanki szakemberek aktívan képviselték az MNB álláspontját a társszervezetekkel történő egyeztetéseken, és javaslatokat fogalmaztak meg a természetes személyek adósságrendezésével kapcsolatban.

A jelenlegi kedvező globális befektetői hangulat továbbra is törekeny, kockázatot jelent a mennyiségi lazító programok lassítása, lezárása, illetve az eurozóna adósságválságának elhúzódása, melyek hatásai begyűrűzhetnek hazánkba is. Bár az elmúlt években Magyarország külső eladósodottsága jelentős mértékben csökkent, az továbbra is magas, így az ország továbbra is fokozottan érzékeny a kívülről érkező, kedvezőtlen konjunkturális és pénzügyi sokkokra.

A Magyar Nemzeti Bank 2013. június 3-án elindította a három pillérből álló Növekedési Hitelprogramját, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy a bankrendszer ismét el tudja látni a pénzügyi források közvetítésére vonatkozó funkcióját, így megteremtve a pénzügyi stabilitás jelenleg hiányzó elemét. A hitelprogram I. pillérének célja, hogy javítsa a kkv-szektor olcsó forráshoz jutásának esélyét. Ennek érdekében az MNB 0 százalékos refinanszírozási hitelt biztosít a kereskedelmi bankoknak, akik ezt maximum 2,5 százalékpontos felár mellett hitelezhetik tovább. Mindez pozitív hatást gyakorolhat a kis- és középvállalatok jövedelmezőségére és likviditási helyzetére, javítva a vállalatok hitelképességét. A külső sérülékenység enyhítését szolgálja az NHP II., illetve III. pillére. A II. pillérben a kkv-k devizahiteleinek forintra váltása révén mérséklődni fog a szektor devizaadóssága, így megszűnhet a refinanszírozott vállalatok nyitott árfolyam kitettsége. A program III. pillére az ország rövid külső adósságának, illetve a kéthetes jegybanki kötvénynek a mérséklését tűzi ki célul. A hitelprogram II. és III. pillére — a külső ráutaltság mérséklése mellett — a külső források átlagos hátralévő futamidejének növelését is célozza, ami segíthet mérsékelni egy esetleges külső sokk hatásait. A hitelprogram hatására fordulat következhet be a kkv-hitelezési folyamatokban 2014 végére.

Az MNB a hazai pénzügyi felügyelet megerősítése érdekében májusban vitaanyagot készített és tett közzé honlapján, amelyben a jegybank makroprudenciális hatósági funkciójának megerősítése mellett a mikroprudenciális felügyeleti funkciók integrálására tesz javaslatot. A vitaanyag javaslatai szerint az MNB lenne az elsődleges nemzeti makroprudenciális hatóság, amelynek feladatai hatékony ellátásához szabályozási eszközök is megnevezésre kerülnek. A vitaanyag amellel érvel, hogy a makroprudenciális láb mellett szükséges a pénzügyi intézmények egyedi felügyeletének a megerősítése is, amit a jelenleg a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) által ellátott felügyeleti funkciók jegybankba integrálásával lehetne elérni. A vitaanyag néhány funkciót illetően (fogyasztóvédelem, piacfelügyelet)

felsorolja az integráció melletti potenciális előnyöket, és megnevezi a kockázatokat. A kormány 2013. június 7-én törvényjavaslatot nyújtott be a Parlament elé, amely a Magyar Nemzeti Bankról szóló új törvény keretein belül valósítaná meg a PSZÁF által ezideig ellátott feladat- és hatáskörök teljes integrációját az MNB-be 2013. október 1-jei hatállyal. Az MNB munkatársai aktívan figyelemmel kísérik a jogalkotási folyamatot, és részt vesznek a módosítások szakértői véleményezésében.

Az MNB ebben a félévben is figyelemmel kísérte a pénzügyi rendszer nemzetközi szabályozását, és részt vett az Európai Unióban készülő tervezetek előkészítésében és véleményezésében. A Bázeli III-as nemzetközi szabályozási javaslatot európai jogrendbe ültető, a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális szabályozására vonatkozó irányelv- és rendelettervezet (CRD—IV/CRR) júniusban elfogadásra került. A rendelkezések többsége 2014. január 1-jén fog életbe lépni. Az MNB szakértői véleményezték a kialakulóban lévő, a nemzeti szanálási hatóságokat és folyamatokat európai szinten egységesítő bankszanálási irányelvet (BRRD). Az MNB a bankunióval kapcsolatban is figyelemmel kísérte a változtatásokat: az egységes felügyeleti mechanizmus (SSM) elfogadása végső stádiumba került, valamint a bankunió második lépcsőjét jelentő egységes szanálási mechanizmus (SRM) kidolgozása is megkezdődött.

Az MNB mint makroprudenciális mandátummal rendelkező hatóság aktívan támogatta az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT, European Systemic Risk Board — ESRB) és az Európai Bankhatóság (EBH, European Banking Authority — EBA) munkáját.

3.3. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek

A pénzforgalom fejlődési tendenciái, hatékonysága

A hazai forgatható utalványok piacának szabályozása

A jegybank véleménye szerint a hazai forgatható utalványok (közismertebb nevükön „helyi pénzek”) szabályozatlansága jelentős kockázatot hordoz mind az utalványokat használó fogyasztók, mind a pénzügyi szolgáltatások biztonságáért felelős hatóságok számára. Az MNB a forgatható utalványok szabályozása érdekében egy prudenciális és ügyfélvédelmi előírásokat is tartalmazó törvényjavaslatot készített elő, melyet az Országgyűlés június 10-én elfogadott. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény kiegészítésével a forgatható utalványok szabályozása a jegybank által megfogalmazott módon valósult meg.

Az MNB szerepe az Egységes eurofizetési övezetről (SEPA) szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet vonatkozásában

Az Országgyűlés által június 10-én elfogadott törvényjavaslat a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény módosításával az MNB-t nevezte meg illetékes hatósággént az euroátutalások és -beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról és a 924/2009/EK rendelet módosításáról szóló 260/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikke vonatkozásában. Az europénzforgalom technikai szabványaiként szolgáló SEPA-szolgáltatások bevezetésének határideje a hazai pénzforgalmi szolgáltatók számára előreláthatólag 2016. október 31. A határidő betartása, illetve a SEPA-szolgáltatásokra vonatkozó egyéb előírásoknak való megfeleltetés tekintetében lett illetékes hatóság a jegybank.

A Target2-Securities nemzetközi projekt hazai felhasználói csoportjának ülése az MNB-ben

2013. január 14-én az MNB-ben volt a Target2-Securities (T2S) hazai felhasználói csoportjának (National User Group) ülése. Az ülésen a jegybank és a Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt. (KELER) tájékoztatást adott a T2S közös európai értékpapír-kiegyenlítési platform bevezetésére és indulására vonatkozó nemzetközi projekt, illetve a kapcsolódó egyeztetések jelenlegi állapotáról.

Pénzforgalommal kapcsolatos állásfoglalások és pénzforgalmi ellenőrzések

A félév során a jegybank pénzforgalmi témájú lakossági és közigazgatási megkeresésekre, valamint jogszabály-értelmezési kérésekre reagálva 43 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást adott ki.

2013 első félévében pénzfeldolgozói tevékenység — pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése és megakadályozása érdekében végzett — ellenőrzésére 1 hatósági eljárás indult, mely jogszabálysértés megállapítása nélkül zárult. Pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörben 14 új hatósági eljárást indított a jegybank a félév során, illetve 14 korábbi eljárást zárt le. 4 hitelintézet esetében — részben 2012 folyamán indított ellenőrzések következményeként — hatósági bírság kiszabására került sor, összesen 3,4 millió forint értékben.

Fizetési és elszámolási rendszerek

A 648/2012/EU rendelettel kapcsolatos első jogharmonizációs szakasz

A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény júniusi módosításával lezárult a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és kereskedési adattárakról szóló, 2012. július 4-i 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (EMIR) kapcsolatos hazai jogharmonizációs munka első szakasza. Ezen első jogharmonizációs szakasz során a jegybank részletes implementációs javaslatcsomagot juttatott el a Nemzetgazdasági Minisztérium részére a hazai pénzügyi tárgyú jogszabályok közötti jogharmonizáció megteremtése érdekében. A jegybank és a minisztérium közötti ily módon fennálló folyamatos együttműködés elősegítette az európai joganyagnak való maradéktalan megfelelést.

Szakmai nap a CLS Csoport szakértőinek közreműködésével

Az MNB tárgyalásokat kezdeményezett a forint CLS (Continuous Linked Settlement) elszámolási és kiegyenlítési modellbe történő bevezetéséről. A CLS Bank International által kínált modell a devizaügyletek fizetés fizetés ellenében történő teljesítésével lehetővé teszi a devizakiegyenlítési kockázat kiküszöbölését. A szakmai együttműködés erősítése, továbbá a CLS-hez történő csatlakozás előnyeinek és folyamatának megismerése érdekében június 17-én szakmai nap megrendezésére került sor az MNB-ben a CLS Bank International, az MNB és a hazai bankszektor szakértőinek részvételével.

Pénzforgalmi, értékpapír-elszámolási és értékpapír-kiegyenlítési rendszerek

A 2012 utolsó, illetve 2013 első negyedéve során elfogadott, átfogó felvigyázói értékelések eredménye alapján az MNB által felvigyázott rendszerek — a Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer (VIBER), a Bankközi Klíring Rendszer (BKR), továbbá a KELER, valamint a KELER Központi Szerződő Fél Zrt. (KELER KSZF) által működtetett értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer — alapvetően megfelelnek a nemzetközi elvárásoknak.

A BKR felvigyázásával kapcsolatban felmerülő kérdések tisztázása érdekében egynapos felvigyázói fórum zajlott a BKR-t üzemeltető GIRO Zrt. és a jegybank szakértőinek részvételével. A fórumon döntés született a GIRO Zrt. belső szabályzatainak módosításáról — a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló 2003. évi XXIII. törvény módosult rendelkezéseinek való megfelelés érdekében.

A KELER és a KELER KSZF Díjszabályzatainak és Általános üzletszabályzatainak módosításával kapcsolatban a jegybank öt szakhatósági állásfoglalást adott ki a félév során. A módosításokra többek között a pénzügyi tranzakciók illeték bevezetése, a KELER új, befektetési jegyek forgalmazását és elszámolását támogató, megbízáskezelő és tranzakcióirányító rendszerének elindulása, az értékpapír-elszámolási rendszerben történő teljesítés véglegességének biztosítása, valamint az EMIR hatálybalépése miatt lefolytatandó újraengedélyezési eljárás közeljövőben esedékes megindítása miatt volt szükség.

Egyéb információk

Fizetési rendszerrel kapcsolatos publikációk

Második alkalommal jelent meg a *Jelentés a fizetési rendszerről* című kiadvány, melynek célja, hogy átfogó képet nyújtson a belföldi pénzforgalomban és a hazai felvigyázott fizetési és elszámolási rendszerek működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról, valamint arról, hogy az MNB milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy a pénzforgalom zavartalan lebonyolítását és az azt támogató fizetési és elszámolási rendszerek megbízható és hatékony működését elősegítse. E

kiadvánnyal az MNB szándéka szerint hozzájárul ahhoz, hogy nőjön a pénzforgalommal, valamint a fizetési és elszámolási rendszerekkel kapcsolatos jegybanki tevékenység transzparenciája, továbbá fejleszti a pénzügyi kultúrát, ezáltal pedig a jelentést olvasók pénzforgalmi döntéseinek tudatosságát.

Technikai segítségnyújtás és fizetési rendszerrel kapcsolatos konferenciaelőadások

Az Európai Bizottság technikai segítségnyújtási és információcseré programja (TAIEX) keretében szakmai előadássorozat megtartására került sor az Albán Nemzeti Bank pénzforgalmi szakértői részére. A Nemzetgazdasági Minisztérium által megrendezett előadássorozatban előadóként a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete szakértői mellett a jegybank pénzforgalmi szabályozással és ellenőrzéssel foglalkozó szakértői vettek részt.

A jegybank két előadással képviseltette magát a márciusi Kártyapiac 2013 című konferencián. Az MNB munkatársai a hazai fizetési rendszerrel és a kártyapiaccal kapcsolatos legfrissebb fejleményekről, illetve a bankkártya-infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó jegybanki javaslatokról beszéltek előadásaikban.

3.4. Devizatartalék-kezelés

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank — MNB tv.-ben rögzített — egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

- a piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”);
- a monetáris politika támogatása (intervenciós kapacitás biztosítása);
- tranzakciós devizaigény biztosítása (államadósság-kezelés támogatása, az állam devizakifizetések kielégítése stb.).

A piaci szereplők a korábbinál is kiemeltebben figyelik a devizatartalék nagyságának alakulását. Az MNB maga is rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére. 2013 első hat hónapja során a tartalék összességében kielégítette az „international collateral” szerepet.

Az árfolyam kiszámítható, stabil alakulásának egyik biztosítéka a megfelelő szintű tartalék, amely szükség esetén jegybanki intervenciót tesz lehetővé az árfolyam védelme érdekében. A monetáris eszköztár keretében az elmúlt években bevezetett, a bankrendszer devizalikviditását támogató devizawap-facilitások, valamint a Növekedési Hitelprogram mögött szintén a megfelelő méretű devizatartalék, valamint az EKB által biztosított repokeret áll.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. E körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak, ezek az utóbbi és elkövetkező években is jelentős forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is zökkenőmentesen zajlott.

A tartalék nagysága

2013 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 34,3 milliárd euro volt, ami mintegy 450 millió euro növekedést jelent a 2012. év végéhez képest.

A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt félév során.

Az államadósság kezeléséhez kapcsolódó tételek — többek között IMF-törlesztések, három kötvénylejárat, valamint a februári dollárkötvény-kibocsátás — összesen mintegy 950 millió eurónyi csökkenést okoztak. Az MNB saját adósságkezeléséhez kapcsolódó kifizetések közel 400 millió eurót tettek ki, míg a költségvetési szervek megbízásából nettó 75 millió euro folyt ki a devizatartalékból. A devizatartalékokat növelő legjelentősebb tétel 2013 első félévében az Európai Bizottságtól érkező

mintegy 1,85 milliárd euro nettó transzfer. A tartalékon elért eredmény a tárgyidőszakban 10 millió euróval csökkentette az állományt.

5. ábra: A devizatartalékok nagyságának alakulása (milliárd euróban)

A pénzügyi kockázatok kezelése az MNB-ben

A Magyar Nemzeti Bank a devizatartalékokat euro, dollár, jen és font denominációjú portfóliókban kezeli. Árfolyamkitettséget ugyanakkor kizárólag euróban vállal: az eurótól különböző devizanemű eszközök árfolyamkockázatát döntően devizacsere- (FX-swap-) ügyletek segítségével euróra fedezi. Az árfolyamfedezett egyéb devizaeszközök tartását a magasabb szintű diverzifikáció elérése és a dollár esetében a nagyobb likviditás biztosítása indokolja.

Az MNB euróban és dollárban összesen öt portfóliót kezel aktívan: dollárban egy pénzügyi és egy befektetési portfóliót, euróban a pénzügyi mellett egy úgynevezett hitelkockázat-mentes és egy befektetési portfóliót. A kizárólag állampapírokat tartalmazó font- és jenportfóliókat a Monetáris Tanács erre irányuló döntésének megfelelően a benchmark szigorú lekötésével indexhez kötött portfólióként kezeli a bank. A Monetáris Tanács további kockázatdiverzifikációt célzó korábbi döntésének megfelelően 2012 végén megtörtént — külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában — az amerikai ügynökségi jelzáloglevelek (agency MBS-eszközök) beillesztése az MNB portfóliói közé.

Az euro hitelkockázat-mentes portfólió képezi a devizatartalék gerincét. Ebbe a portfólióba kizárólag magas, „AAA”, „AA” és „A” hitelminősítésű értékpapírok (főként állampapírok), valamint e papírokat kibocsátó államok által garantált és nemzetközi intézmények (szupranacionális) kibocsátásai kerülnek. Az euro befektetési portfólióba az előzőek mellett magas hitelminősítésű vállalati, illetve banki kibocsátások és fedezett értékpapírok vásárolhatók; ebben a portfólióban állampapírok jellemzően csak likviditáskezelési céllal vannak. A dollár befektetési portfólióban elsősorban dollárállampapírok, és — az euro befektetési portfólióban kezelt hitelkockázatos értékpapírokhoz hasonlóan — magas hitelminőségű dolláardenominációjú kötvények találhatók.

A félév végén, főként a hosszabb lejáratokon, emelkedtek a devizatartalék eredményét meghatározó fejlett piaci (euro-, dollár-) hozamok, az ártértékelődésen keresztül kedvezőtlenül hatva a tartalék

teljesítményére. A piaci mozgások portfóliókra gyakorolt hatása közgazdasági értelemben² 0,09 százalék veszteséget okozott euróban számolva. Ezzel szemben a relatív megítélést segítő, az MNB kockázati preferenciáit kifejező benchmark még nagyobb, 0,15 százalékos veszteséget ért el, azaz a portfólió némileg felülteljesítette a benchmarkot.

2. táblázat: A tartalékportfóliók és benchmarkjaik évesített teljesítménye, 2013. I. félév

Portfólió neve	Portfólió teljesítménye (%)	Benchmark teljesítménye (%)	Különbség (bázispont)
Összesen*	-0,09	-0,15	6
Aktívan kezelt*	-0,05	-0,14	9
Euro hitelkockázat-mentes	-0,23	-0,26	3
Euro befektetési	0,43	0,14	30
Euro pénzüpiaci	0,08	0,00	8
Dollár befektetési	-0,48	-0,33	-15
Dollár pénzüpiaci	0,13	0,13	0
Indexkövető módon kezelt*	-0,46	-0,27	-19
Angol font	0,05	0,02	2
Jen	-0,02	-0,03	1
MBS	-4,32	-4,04	-28

* A vastagon szedett sorok az egyes portfóliók állományaival súlyozott, finanszírozási költséggel korrigált, euróban kifejezett hozamokat tartalmazzák. Az egyedi portfóliók teljesítménye az adott portfólió devizanemében került meghatározásra.

A monetáris politikai célok eléréséhez meghatározott likviditás az év során végig rendelkezésre állt, az MNB reputációját károsan érintő hitelkockázati esemény nem történt.

A tartalékkezelési tevékenység kockázatainak csökkenését az infrastrukturális változások is segítették. A pénzüpiaci szereplők megítélésében jelentkező hitelkockázat-növekedés kezelésére általánossá váltak a különféle kockázatcsökkentő keretszerződések. Az MNB az év során folytatta partnereivel az International Swaps and Derivatives Association (ISDA) által kidolgozott keretszerződéshez kapcsolódó biztosítéki megállapodások (Credit Support Annex, CSA) megkötését, így a partnerek döntő hányadával létrejöttek a CSA-szerződések. A tavalyi év során az MNB közvetett tagként csatlakozott a Continuous Linked Settlement (CLS-) rendszerhez. A CLS-rendszeren keresztül kiegyenlített devizatranszakciók kiegyenlítési kockázata lényegesen csökken, ami az MNB esetében a devizabenchmark tartásához szükséges nagy volumenű devizawap-portfólió miatt kiemelt jelentőségű. 2012 októberétől kezdődően a CLS-képes devizaügyletek CLS-rendszeren keresztül bonyolódnak.

Működésikockázat-kezelés

A továbbra is törekény nemzetközi helyzetben, valamint a gyorsan változó hazai szabályozási környezetben a működési kockázatok költséghatékony kezelése továbbra is elsőrendű fontosságú feladat maradt. A működési kockázatok reális felméréséhez fontos információt szolgáltat a bank működése folyamán adódó kisebb hatású események, incidensek strukturált regisztrálása és elemzése. Ez a gyakorlat az elmúlt időszakban az egész bank munkájában általánossá vált. Az MNB-nek hitelt érdemlően bizonyítania kell, hogy alapvető feladatait – különösen pedig a hazai fizetési rendszer zavartalan fenntartását, a kritikus feladatainak ellátását, valamint a lakosság készpénzellátását – rendkívüli helyzetekben is képes biztosítani. Ezért 2013 második felében az MNB – külső szereplők bevonásával –

² Számviteli értelemben a portfólió teljesítménye ettől eltérhet, mivel a közgazdasági értelemben vett hozam a piaci mozgásokból fakadó teljes, tehát nem realizált hatásokat is tartalmazza.

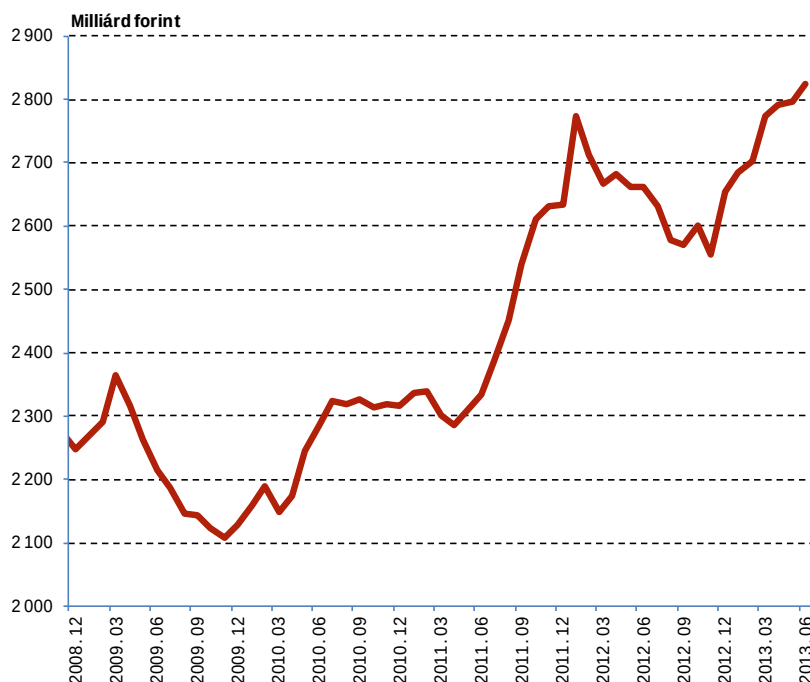
három üzletmenet-folytonossági tesztet hajtott végre. A tesztek tervezése, szervezése és folyamatos finomhangolása az első félévben megtörtént.

3.5. Készpénz-logisztikai tevékenység

Forgalomban lévő készpénz

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék értéke 2013. június 30-án 2837 milliárd forint volt. 2012 év végéhez képest a forgalomban lévő készpénz szezonálisan igazított értéke 6 százalékkal, 169 milliárd forinttal növekedett. A forgalomban lévő készpénz értékének 6 százalékos növekedését a 20 000 forintos bankjegyállomány bővülése okozta. A legnagyobb címletű bankjegyek számának emelkedését indokolhatja, hogy a lakosság az időszakban képződött megtakarításainak egy részét – az alacsony kamatkörnyezet miatt – készpénzben tartja.

6. ábra: A forgalomban lévő készpénz értéke

Megjegyzés: A forgalomban lévő bankjegyek és forgalmi érmék hó végi értéke, szezonálisan igazítva. Az ábra nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

3. táblázat: A forgalomban lévő bankjegyek és forgalmi érték adatai 2013. június 30-án

Bankjegyek	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	78,5	1570,6	25,6	56,5
10 000 forint	98,4	983,4	32,0	35,3
5000 forint	23,2	116,0	7,6	4,2
2000 forint	20,4	40,8	6,6	1,5
1000 forint	53,8	53,8	17,5	1,9
500 forint	32,7	16,4	10,7	0,6
Összesen	307,0	2781,0	100	100
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	95,6	19,1	7,4	39,1
100 forint	142,5	14,3	11,0	29,2
50 forint	120,4	6,0	9,3	12,3
20 forint	229,9	4,6	17,8	9,4
10 forint	273,0	2,7	21,2	5,6
5 forint	429,1	2,2	33,3	4,4
Összesen	1290,5	48,9	100	100

Megjegyzés: A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

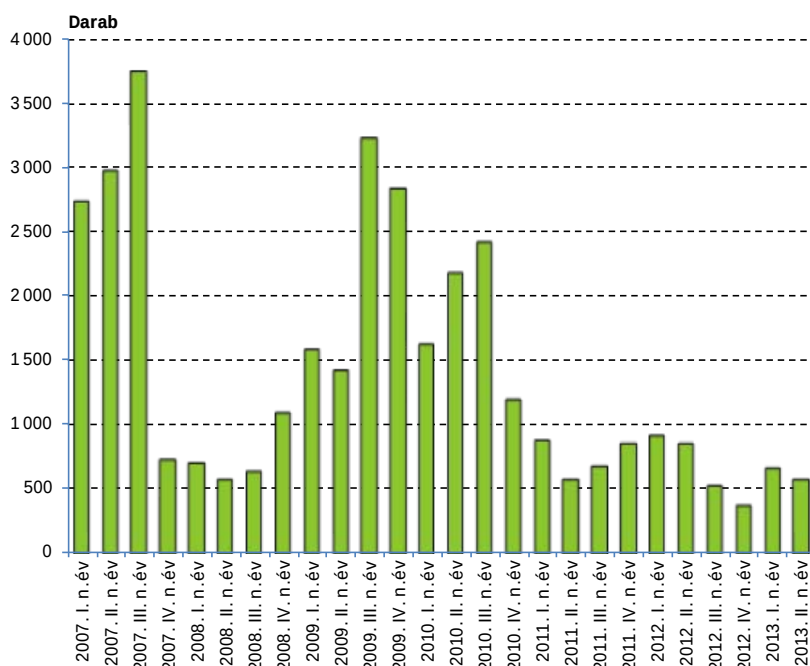
A forgalomban lévő bankjegyek értéke 2781 milliárd forint, mennyisége 307 millió darab volt 2013 első félévének utolsó napján. Ez értékben 4,3 százalékos, a mennyiséget tekintve 1,8 százalékos növekedést mutat 2012 végéhez képest. A növekedés leginkább a 20 000 forintos címletet érintette.

A forgalomban lévő érmék értéke 48,9 milliárd forint, mennyisége 1290,5 millió darab volt 2013 első félévének végén. Ez mennyiségben 0,8, értékben 0,7 százalékkal volt magasabb, mint fél évvel korábban. A növekedést jobbra a 200 és az 5 forintos érmék intenzívebb forgalomba áramlása okozza.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

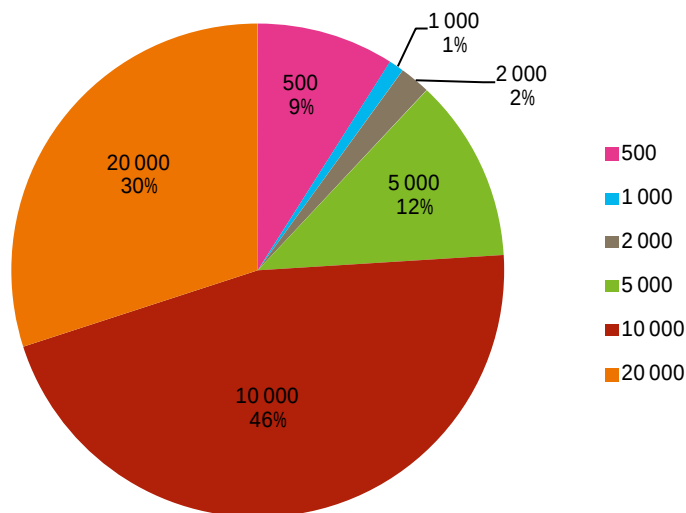
A 2013. év kezdetén tapasztalt enyhe emelkedés után az elmúlt három hónapban ismét kismértékű csökkenés vette kezdetét. Az év első hat hónapjában 1229 darab hamis forintbankjegy került kivonásra a forgalomból, amely az elmúlt év hasonló időszakához képest 30 százalékos csökkenést jelez. A hamisítás mértéke a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában kedvezőnek tekinthető.

7. ábra: A fellelt forintbankjegy-hamisítványok számának alakulása

A forintbankjegyek hamisítása továbbra is túlnyomórészt a magasabb címletekre, a 10 000 és 20 000 forintos bankjegyekre irányul. Az irodai sokszorosító eszközökkel készített hamisítványok minőségére jellemző, hogy bár rátekintésre gyakran megtévesztőnek bizonyulnak, ugyanakkor egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva vagy mozgatással) és/vagy a kombinált UV-A- és UV-C-lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

8. ábra: A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2013 I. félévében

Az MNB kiemelt fontosságúnak tartja a bankjegyekkel kapcsolatos ismeretek terjesztését, amelynek elősegítése érdekében a jegybank szakértői térítésmentes képzések keretében az első félévben több mint 2000 fő kereskedelemben dolgozó pénztárost készítettek fel a bankjegyllenőrzés legkorszerűbb módszereinek alkalmazására.

A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős: a jegybank szakértői 717 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak 2013 első félévében. Ezen belül a hamis eurobankjegyek száma 577 darab volt.

Emlékérme-kibocsátás

2013 első félévében a Magyar Nemzeti Bank két emlékérmét bocsátott ki.

Az év első kibocsátása a „Magyar Táncház Módszer” elnevezésű, 3000 forintos címletű, ezüst emlékérme volt, a „Szellemi kulturális örökség” sorozat első darabja.

Ezt követően Weöres Sándor születésének 100. évfordulója alkalmából egy 5000 forintos címletű, ezüst emlékérme jelent meg.

3.6. Statisztikai szolgálat

Az MNB tv. felhatalmazása alapján az MNB alapfeladatai ellátásához — így a pénzügyi folyamatok elemzéséhez, a monetáris döntések előkészítéséhez, a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, a fizetési- és elszámolási rendszerek működésének felvigyázásához, valamint a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatásához — (személyes adatnak nem minősülő) statisztikai információkat gyűjt, és az azokból készített statisztikákat hoz nyilvánosságra.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg-, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, pénzügyi stabilitási, pénzforgalmi, valamint ár-, árfolyam-statisztikai, pénz- és tőkepiaci idősorokat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára az előzetesen közzétett publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez kapcsolódóan az MNB módszertani kiadványokat is megjelentet.

Új adatszolgáltatások elrendelése

2013 májusában a monetáris politikai eszköztár részeként meghirdetett Növekedési Hitelprogramban (NHP) részt vevő hitelintézetek számára két rendszeres adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő az MNB.³ Az AL7 azonosító kódú adatszolgáltatást az NHP II. pillérében részt vevő, 2013. május 31-i állapot szerint rövid külső forrással és kis- és középvállalkozásoknak nyújtott devizahitel-állománnyal rendelkező hitelintézeteknek, valamint azoknak a hitelintézeteknek kell teljesíteniük, amelyek számára az MNB az NHP III. pillére keretében devizát bocsát rendelkezésre. Az AL8 azonosító kódú adatszolgáltatásban az NHP I. és II. pillérének keretében a hitelintézetek által a kis- és középvállalkozásoknak nyújt beállt változások jelentendők.

A 2014. évre vonatkozó adatszolgáltatási MNB rendelet előkészítése folyamatban van.

Felkészülés a statisztikai módszertani változásokra

A nemzeti számlákra és a fizetésimérleg-statisztikákra vonatkozó új nemzetközi módszertani szabványok alkalmazására — az Európai Unió más tagállamaival összhangban — 2014-től kerül sor a jegybanki fizetésimérleg-statisztikákban és a pénzügyi számlákban. Az új szerkezetű és tartalmú publikációs táblák 2014 nyarán jelennek majd meg az MNB honlapján, és ekkortól szolgáltat a jegybank statisztikai adatokat a nemzetközi intézmények részére az új módszertani előírások szerint. A monetáris statisztikák területén a módszertani váltás hatása — egyéb más tartalmi változásokkal együtt — 2015-ben fog jelentkezni a jegybank publikációiban és a nemzetközi adatszolgáltatásokban.

2013 első félévében folytatódott a felkészülés a megújított módszertani szabványok alkalmazására az MNB statisztikaiban. A felkészülést segítette, hogy több nemzetközi adatszolgáltatási előírás véglegesítésre, illetve elfogadásra került a félév során, így lehetővé vált egyes új adatszolgáltatási táblák megtervezése, kialakítása. Elkezdődött továbbá az új nemzetközi adatszolgáltatási formátumok kialakítása és egyeztetése is. A módszertani átállásra való felkészülés keretében az MNB és a Központi

³ 8/2013. (V. 27.) MNB rendelet.

Statisztikai Hivatal (KSH) rendszeres egyeztetéseket folytat annak érdekében, hogy a két intézmény által előállított statisztikákban harmonizált módon jelenjenek meg a módszertani váltás hatásai. 2013 első félévében elsősorban a gazdasági szereplők új előírásoknak megfelelő szektorbesorolásával kapcsolatos kérdéseket vitatták meg a statisztikai szervek. A módszertani, osztályozási és adatösszeállítási feladatok mellett az ütemezésnek megfelelően folytatódott a statisztikai adatbefogadást, adatösszeállítást támogató informatikai rendszerek módosítása, felkészítése az új adatforrások fogadására és az új adatközlési, adatszolgáltatási táblák előállítására.

A fizetési mérleggel kapcsolatban a publikáció új táblával bővült, ahol az átfolyótőke-tranzakciók mellett az eszközportfólió-átrendezés hatása is látszik, és amely tartalmazza az ezektől megtisztított közvetlentőke-befektetési adatokat is.

Adatminőség javítása, rendszerfejlesztések

A megújítandó adattárház-stratégiához az értékelemzés módszerével elkészültek azok a javaslatok, amelyek a jegybanki adattárház minőségének és stabilitásának további javítását szolgálják. A Növekedési Hitelprogram projekt keretében folyamatban van a kkv-hitelek adatainak adattárházba feldolgozása. 2013 első félévében megtörtént *A háztartási szektor részére nyújtott hitelállomány összetétele* megnevezésű, negyedévente megjelenő publikációt érintő informatikai fejlesztés is, melynek megvalósulásával a jövőben integrált, zárt rendszerben, az ellenőrzési folyamatok automatizálásával történik az adatok összeállítása.

3.7. A lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztésére irányuló jegybanki tevékenység

A jegybank 2013-ban is elkészítette *A pénz beszél! Te érted?* című tájékoztató füzetét, melyet eljuttatott az ország valamennyi, közel 1200 középiskolájába. A füzet a mindennapi pénzügyek világába kalauzolja el a diákokat. Közérthető formában ír azokról a legfontosabb pénzügyi termékekről és szolgáltatásokról, amelyekkel a fiatalok jellemzően 17–18 éves korban ismerkednek meg. A tájékoztató kiadványt április folyamán több mint 112 ezer 11. évfolyamos diák kapta meg, melynek iskolai feldolgozását prezentációk formájában összeállított on-line oktatási segédanyag és a megszerezhető tudást visszamérő kvíz is segítette.

Az MNB Látogatóközpontja 2013 első félévében több mint 11 ezer látogatót fogadott, akik jelentős számban vettek részt a gazdasági ismeretek és a pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó programokon. A létesítmény népszerűségét olyan ismeretterjesztő programok is növelték, mint a májusban megrendezett hétvégi Nyílt Napok és a júniusi Múzeumok Éjszakája, ahol rekorszámú, 2 ezer feletti látogató vett részt. A Látogatóközpont két eseményen kihelyezett programokkal is várta az érdeklődőket: a Múzeumok Majálisán 1 ezer, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által szervezett Városligeti Gyermeknapon 3 ezer látogató vett részt a jegybank ismeretterjesztő programján.

Az MNB a félév során több, a lakosság pénzügyi ismeretterjesztését szolgáló külső kezdeményezéshez anyagi támogatást is nyújtott. Ennek keretében segítette többek között a Magyar Bankszövetség által koordinált, a deviza alapú jelzáloghitel adósok helyzetét segítő árfolyamgát konstrukciót bemutató ismeretterjesztő kampány megvalósítását, valamint tette lehetővé a Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége szervezésében a Pécsi Tudományegyetemen 200 hallgató részvételével megtartott, pénzügyi ismeretterjesztési célú előadás-sorozat megrendezését.

A Magyar Nemzeti Bank hazai lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztését célzó kezdeményezései sorában mérföldkövet jelent a Mobil oktatási tér (MOT) kialakítása. Alapját egy olyan speciális jármű jelenti, amely hozzávetőleg egy iskolai osztály tartalmát kiszolgálására alkalmas. A MOT fő küldetése, hogy látogatóit játékos, közérthető formában ismertesse meg az MNB tevékenységével, működésével, a monetáris politika, pénzügyi stabilitás és bankjegyvédelem témaköreivel. Segítségével az ország bármely szegletébe eljuttathatók — fizikai korlátok nélkül — a lakosságnak szánt üzenetek és ismeretanyag. A Mobil oktatási tér első kísérleti szakaszának keretében májusban — a Növekedési Hitelprogramot bemutató elnöki országjáró körút kísérő rendezvényeként — Miskolcon és Debrecenben a helyi középiskolák közel 300 tanulója fogadta.

A Magyar Nemzeti Bank a kezdeményezésére létrejött alapítványon keresztül támogatta szakmailag és anyagilag a középiskolai korosztály pénzügyi ismeretterjesztését szolgáló Pénzügyi Oktatási Programot (POP). A júniusban zárult 2012/2013-as tanévben a programba 69 középiskola kapcsolódott be, ami 3300 diák és több mint 130 tanár bevonását jelentette. Az elmúlt öt lezárt programév alatt összesen közel 12 ezer diák és 300 tanár vett részt a programban.

2013 májusában Magyarországon egyedülálló, átfogó pénzügyi szemléletformáló és tájékoztató program indult útjára, amely az állami szféra és csaknem két tucat pénzügyi intézmény példaértékű összefogásával jött létre. A Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete szakmai felügyeletével megvalósuló Pénzügyi Iránytű Program (PIP) — Magyarország több meghatározó médiavállalata által alkotott konzorciummal együttműködve — közel 5 millió fő rendszeres elérését teszi lehetővé. A program legfőbb célja, hogy emelje a lakosság pénzügyi kultúrájának jelenlegi alacsony szintjét. Ennek érdekében 12 hónapon keresztül 18 médiumban közel 600 cikk és önálló szerkesztőségi tartalom jelenik meg, amely a mindennapi élethez szükséges, praktikus pénzügyi ismereteket közvetít havonta változó témakörökben. A program részeként egy, a megjelenő tartalmaknak és kapcsolódó alkalmazásoknak helyt adó weboldal is kifejlesztésre került. A program célja a magyar pénzügyi kultúra fejlesztése, az öngondoskodás népszerűsítése, a lakosság tudatos pénzügyi döntéseinek ösztönzése, valamint a pénzügyi termékek és szolgáltatások iránti igény bővülésének megalapozása.

3.8. Az MNB eredményének alakulása

A jegybank eredményét és mérlegszerkezetét elsősorban a hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok, valamint a monetáris politika céljai és választott eszközei határozzák meg. A Magyar Nemzeti Bank 2013 első félévi eredménye 41,6 milliárd forint veszteség volt. 2013 első félévében a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, IMF-hitel törlesztések;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, mely összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása; valamint
- a forint árfolyamváltozása.

4. táblázat: Az MNB összevont eredménykimutatása és egyes mérlegtételei

milliárd forint				
Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	-84,3	-33,2	51,1
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	-172,5	-131,6	40,9
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	88,2	98,4	10,2
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	3,1	-64,7	-67,8
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	114,2	60,4	-53,8
6	Egyéb eredménytényezők* (V+...+VIII)-(XIII+XV+...+XVIII)	-5,9	-4,1	1,8
7	Eredmény (1+4+5+6)	27,1	-41,6	-68,7
8	Kiegyenlítési tartalékok egyenlege a mérlegben			
	Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	530,2	602,6	72,4
9	Deviza értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	-16,5	-73,6	-57,1

* Nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

Az MNB kamateredménye jellemzően negatív, mivel az MNB a — mérlegfőösszegének több mint 90 százalékát kitevő — devizatartalékokat döntően forintforrásokból finanszírozza, és a devizahozamok

elmaradnak az átlagos forintkamattól. 2013 első félévében a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 33,2 milliárd forint veszteség volt, 2012 első félévhez képest 51,1 milliárd forinttal javult. Ez elsősorban a forint- és devizakamatok közötti eltérés csökkenésével magyarázható.

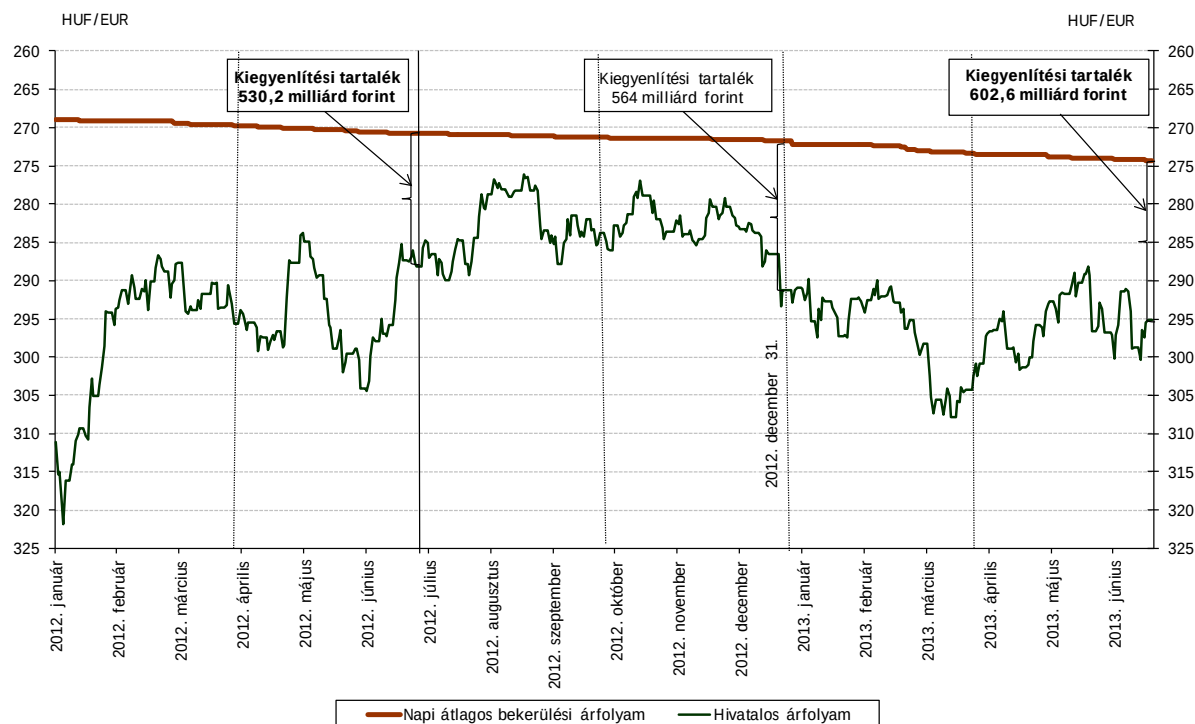
A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény az első félévben 131,6 milliárd forint veszteség volt, a 2012 első félévinél 40,9 milliárd forinttal alacsonyabb. A forint kamateredmény jelentős javulása elsősorban az átlagos alapkamat előző év azonos időszakához viszonyított 191 bázispontos csökkenése miatt következett be. Az alapkamathoz kötött kamatozású forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) féléves átlagállományának 2012 első félévéhez képest bekövetkezett kismértékű emelkedése önmagában a kamateredményt rontotta volna, a forintkamat változásának eredményjavító hatása azonban ebben az időszakban meghatározóbb volt.

A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 98,4 milliárd forint nyereség volt, 2012 első félévhez képest 10,2 milliárd forinttal nőtt, elsősorban a devizatartalék kamateredményének növekedése, valamint az IMF-hitel törlesztéséből adódó alacsonyabb kamatráfordítás miatt.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye 64,7 milliárd forint veszteség volt. Ez az eredménykategória döntő mértékben a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó realizált eredményt tartalmazza, ezenkívül pedig — lejárat vagy eladás esetén — a magyar államkötvények, valamint a jelzáloglevelek realizált árfolyameredményét. 2012 első felében jellemzően csökkentek a hozamok, aminek hatására a tranzakciókon 3,9 milliárd forint nyeresége keletkezett a banknak, 2013 első felében pedig lejárt, illetve eladásra került néhány, a devizatartalékba tartozó fix kamatozású, magas kuponú értékpapír, melyek jelentős mértékben — 63,3 milliárd forinttal — járultak hozzá a pénzügyi műveletek realizált veszteségéhez. Ezen papírok beszerzésére névérték felett kerül sor, így azok lejáratakor és eladásakor veszteség keletkezik, ugyanakkor a piaci hozamoknál magasabb kamatbevételt biztosítanak.

A deviza árfolyamváltozásából származó eredmény alakulását meghatározó két fő tényező a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése, valamint devizaeladások volumene. A hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése a vizsgált időszakokban jelentősen ingadozott, ám az időszak végi adatok tekintetében nem változott jelentősen (2012. június 30-án 17,48 forint/euro, 2013. június 30-án 20,82 forint/euro volt az eltérés). A devizaeladások mindkét időszakban meghaladták a szokásos mértéket, elsősorban az ÁKK-val bonyolított devizakonverziók miatt. 2012 elején ehhez még hozzájárultak a deviza-jelzáloghitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó euroeladási tenderek. Így 2012 első felében kiemelkedő nagyságú — 114,2 milliárd forint — árfolyamnyereség keletkezett, ezzel szemben 2013 első felében 60,5 milliárd forint árfolyamváltozásból származó nyereséget könyvelhetett el a bank.

9. ábra: A forint árfolyamának alakulása
(fordított skála)

Az egyéb eredménytényezők közé tartoznak a banküzem működési bevételei, költségei, ráfordításai, a bankjegy- és érmegyártás költségei, a céltartalékképzés, -felszabadítás, valamint a jutalékból származó és az egyéb eredmény. Az ezekből adódó nettó ráfordítások összesen 1,8 milliárd forinttal csökkentek, melyben meghatározó szerepe volt a forgalomból bevont 1 és 2 forintos érmékhez kapcsolódóan keletkezett pénzbevonási nyereségnek.

A saját tőke állománya 2013. június 30-án 504,6 milliárd forint volt. Nagyságát alapvetően a kiegyenlítési tartalékok — azon belül is a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának — szintje határozta meg, változásában pedig szerepet játszott a bank eredményének alakulása is.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2012. június végéhez képest 72,4 milliárd forinttal nőtt. Ennek oka a hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam közötti eltérés növekedése. A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2013. június 30-án 602,6 milliárd forint volt.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékának 2012. június 30-i 16,5 milliárd forintos negatív egyenlege a deviza-értékpapírok piaciérték-változásának kedvezőtlen alakulása következtében 2013. június 30-ára 57,1 milliárd forinttal csökkent, így a deviza-értékpapírokon 73,6 milliárd forint nem realizált veszteséget mutatott ki a jegybank.

3.9. Az MNB gazdálkodása

Az MNB gazdálkodása az MNB tv.-ben előírt feladatok színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony — a kockázatmentes működést a legalacsonyabb mértékű kiadásokkal megvalósító — biztosítására irányul.

Működési költségek

5. táblázat: Az MNB 2013. I. félévi működési költségeinek alakulása

M e g n e v e z é s	2012. I. félévi tény	2013. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2013. I. félévi tény	Index (2013. I. félévi tény/ 2013. I. félévi ütemezett terv)	Index (2013. I. félévi tény/ 2012. I félévi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	3 066	3 539	3 618	102,2	118,0
Banküzemi általános költségek	2 432	2 586	2 426	93,8	99,7
Összesen	5 498	6 125	6 044	98,7	109,9

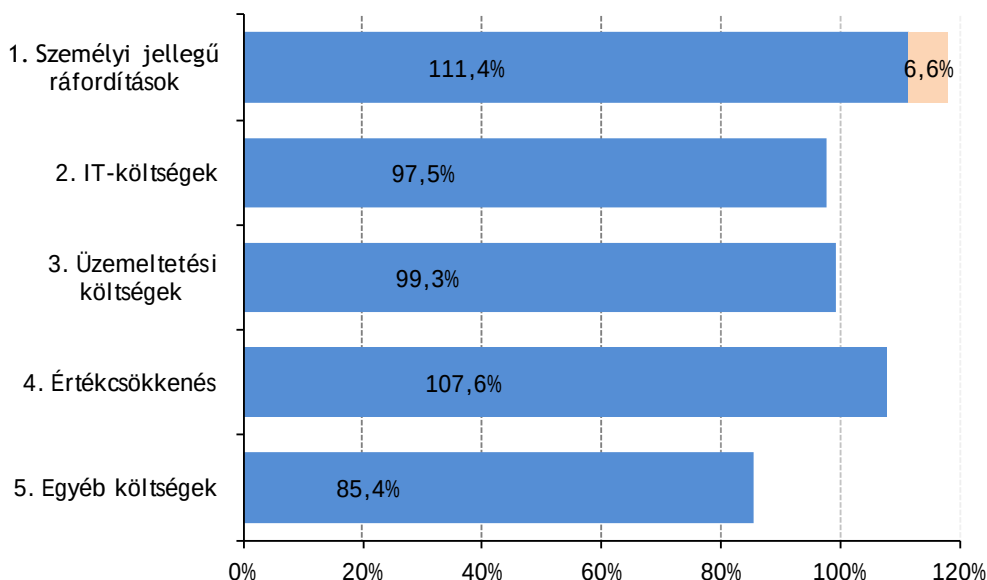
A működési költségek 2013 első félévi tényleges összege 6044 millió forint, az ütemezett tervtől⁴ 1,3 százalékkal marad el. A 2012. év hasonló időszakában felmerült kiadásoknál 9,9 százalékkal (546 millió forinttal) magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés döntően a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezik. Az eltérésben jelentős szerepet játszik a 2013 első félévi időarányos jutalom előre hozott - a bónuszrendszer „kivezetésével” összefüggő - kifizetése is (korábban, így 2012-ben is a teljes évi bónuszkifizetés december hónapban került elszámolásra). Emellett főként a 2012-es évhez képest, a munkavállalók létszámának emelkedésére és összetételének változására vezethető vissza.

A 2013. évi terv jóváhagyott (központi tartalék nélküli) összege 11 932 millió forint, amelynek éves teljesítését az MNB és a PSZÁF október 1-jei tervezett összevonásából adódó - jelenleg pontosan még nem számszerűsíthető - költségek is befolyásolják majd.

⁴ Az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

10. ábra: A 2013. I. félévi működési költségek alakulása a 2012. I. félévi tényadatok arányában

Személyi jellegű ráfordítások

2013-ban a javadalmazási rendszer megváltozott, a korábbi bónuszrendszer kivezetésre került. Ehhez kapcsolódóan a féléves időarányos bónuszt csökkentett összegben a Bank kifizette a munkavállalók részére. Ez a költség csak időben előre hozott kifizetést jelent, aminek hatására 6,6 százalékkal magasabbak a személyi jellegű ráfordítások az előző év azonos időszakához képest. Emellett a 2013. évi költségekre hatást gyakorolt az év elején végrehajtott 1,1 százalékos általános és 0,5 százalékos előléptetéshez kapcsolódó bérfelvezetés, a létszámtervben szereplő, 2012-ben megüresedett pozíciók betöltése, a gyakornoki program folytatása, a többletfeladatokhoz kapcsolódó létszámbővülések, valamint a szervezeti átalakuláshoz kapcsolódó intézkedések.

Banküzemi általános költségek

A 2013 első félévi banküzemi általános költségek (2426 millió forint) a 2012 első félévinél 0,3 százalékkal kisebbek.

Az előző év ugyanezen időszakához képest 17 millió forinttal csökkentek a 2013 első félévi *IT-költségek*. Ez döntően két okra vezethető vissza: egyrészt egyes hírszolgáltatási licencek ára az MNB EPCO-tagságának⁵ köszönhetően lényegesen csökkent, másrészt az embernapi alapú, a Microsoft rendszerekkel, valamint a vállalatirányítási informatikai rendszerrel kapcsolatos konzultációs szolgáltatások igénybevétele az előző évhez képest mérséklődött.

2012 első félévhez viszonyítva ugyancsak csökkentek az *üzemeltetési költségek* is (5 millió forinttal, 0,7 százalékkal). Ez részint azzal függött össze, hogy 2012 hasonló időszakában – a 2012. január 1-jén hatályba lépett MNB tv.-nek a korábbi szabályozáshoz képesti változásával összefüggésben – gépjárműveket kellett bérelni a Monetáris Tanács külső tagjai számára (amíg a beszerzésekre nem került sor). Másrészt az elektronikus bankszámlák kiküldése jelentősen csökkentette a postai költségeket. Többletköltséggént jelentkezett viszont 2013 első félévében a Szabadság téri épület belső felújításának előkészítésével kapcsolatos tanácsadási díj.

⁵ Eurosystem Procurement Coordination Office.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2013 első félévi összege (893 millió forint) 7,7 százalékkal (közel 64 millió forinttal) magasabb az előző év ugyanezen időszakában felmerülnél, a tervezettnél megfelelően. Ennek oka az, hogy a 2012-ben megvalósult beruházások jelentős része csak az év végén került aktiválásra, tehát a 2012. évi amortizációs költséget csak minimálisan, míg a 2013. évi beszámolási időszakot teljes egészében növelte.

Csökkentek az előző év első félévi kiadásaihoz képest - közel 49 millió forinttal - a 2013. évi *egyéb költségek*. Ez egyrészt a kommunikációs költségek mérséklődéséből adódik, pl. a pénzügyi kultúrával kapcsolatos hirdetések számának csökkenése, valamint a 2013. évi Monetary vetélkedő tavaszról őszire történt halasztása miatt. Ugyancsak lényegesen kevesebb volt az oktatási költség, továbbá az emberi erőforrásokkal kapcsolatos szakértői díj és a munkaerő-felvétellel kapcsolatos hirdetési költség.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve a tárgyi eszközökkel való ellátottság mennyiségi és minőségi színvonalának fenntartásához fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2013. évi jóváhagyott terve 1156 millió forint, melynek túlnyomó része informatikai fejlesztésekhez kötődik. 2013 első félévben a beruházások kapcsán 217 millió forint került kifizetésre.

A jegybanki statisztikát támogató információs rendszer minősége döntő fontosságú, és e tevékenységnek elengedhetetlen eszköze a megfelelő színvonalú informatikai támogatás. Az informatikai fejlesztések között 2013-ban folytatódik az Integrált Statisztikai Rendszer programja, amelynek keretében főként a 2014-től hatályos módszertani változások miatt szükségessé vált fejlesztések valósulnak meg.

Az informatikai infrastruktúra fejlesztésének keretében 2013 első félévében asztali és hordozható számítógépek beszerzésére sor került az elhasználdott informatikai eszközök pótlása érdekében.

A korábbi évekről áthúzódó beruházásként megvalósult a pénz- és devizapiaci szakterületen üzemelő, elavult üzletkötői telekommunikációs rendszer felújítása, melyet a gyártói támogatás megszűnése és az alkatrész-ellátási problémák is indokoltak.

Ugyancsak a korábbi években megkezdett fejlesztésként az első félévben fejeződött be az informatikai üzemeltetők számon kérhetőségének növelésére irányuló beruházás. Ennek célja egy olyan rendszer üzembe helyezése volt, amely detektív kontrollt biztosít az informatikai üzemeltetők azon tevékenységei felett, amelyeket a sértetlenségi szempontból kritikus rendszerekben normál üzletmenet során végeznek.

A 2013. évi egyéb tárgyi eszköz beszerzések részeként - szintén az elmúlt évről áthúzódó beruházásként - többek között 2 db ún. kulcsos személygépjármű beszerzése történt.

Az első félév során a 2013. évre tervezett beruházások egy része a Szabadság téri épület közeljövőben várható belső felújításával összefüggésben leállításra került; azon néhány tervezett beruházás esetében pedig, amelynek elmaradása, vagy halasztása nem jelent rendszerkockázatot, a megvalósítás - takarékosági megfontolásból - nem történik meg.

Az MNB emberierőforrás-gazdálkodása

2013 első félévében az Emberi erőforrások szakterület a működtetés biztosítása mellett előkészítette azokat a jelentős, az év második felétől realizálódó stratégiai és szervezeti feladatokat, amelyek a jegybank sikeres személyügyi működésének alapját jelentik.

Ezek fényében kezdődött meg a Magyar Nemzeti Bank bérrendszerének az átalakítása, így az első félévben automatikusan kifizetésre került a féléves bónusz 75 százaléka azoknak a munkavállalóknak, akik erre jogosultak voltak. Ezzel megtörtént a bónuszrendszer elszámolása és kivezetése.

Létszám és fluktuáció alakulása

Az MNB havi átlaglétszáma (599,3 fő) a 2013. január—június közötti időszakban 17,4 fővel volt magasabb az előző év ugyanezen időszakának átlagléttségétől. A 2013. június havi zárólétszám 601 fő volt, a foglalkoztatottak száma 17 fővel (2,9 százalékkal) volt magasabb a 2012. június végi zárólétszámnál.

Az MNB 2013. évi létszámának alakulására egyrészt a létszámtervben szereplő (2012-ben megüresedett pozíciók betöltése, a gyakornoki program folytatása, többletfeladatokhoz kapcsolódó létszámbővülések), valamint a szervezeti átalakuláshoz kapcsolódó intézkedések gyakoroltak hatást.

A természetes elvándorlásból adódóan és minőségi cserék következtében 63 munkavállaló munkaviszonya szűnt meg az év első hat hónapja folyamán, ebből 3 esetben mandátum lejárt, illetve lemondás volt az ok. Ugyanezen időszakban a Magyar Nemzeti Bank előtt álló kihívásoknak és a megváltozott feladatoknak megfelelő működési struktúrák megfelelő személyi állomány kialakítása érdekében 91 új munkatárs felvétele történt meg átalakított vagy új pozíciókba.

A munkaidő kihasználtsága az előző évek stagnálásához és enyhe visszaeséséhez képest az idei év első hat hónapjában 4,5 százalékpontos növekedést mutat az előző évhez képest.

6. táblázat: A munkaerőmozgáshoz kapcsolódó mutatószámok alakulása 2013 I. félévében

Mutatók	2010	2011	2012	2013. jan.–jún.
Fluktuáció				
Fluktuációs ráta (kilépők + belépők száma / 2 x teljes létszám)	9,6%	10,6%	6,6%	12,8%
Kilépési arány (kilépők száma / teljes létszám)	10,7%	11,9%	7,2%	10,5%
A belépők aránya a teljes létszámmra vetítve	8,5%	9,3%	6,0%	15,2%
Önkéntes távozási arány (a teljes létszám arányában)	4,4%	4,6%	2,9%	4,5%
Önkéntesen távozó kulcsemberek száma	2	6	2	19
Külföldre távozó önkéntesen kilépő kulcsmunkatársak aránya	0,0%	16,7%	100,0%	36,8%
Munkaidő				
Munkaidő-kihasználtság *	85,1%	85,0%	83,9%	88,4%
Betegség miatti kieső idő **	1,6%	1,7%	1,3%	1,4%

* Munkaidő-kihasználtság = ténylegesen ledolgozott idő / munkarend szerinti idő.

** Betegség miatti kiesett idő = (betegszabadság + táppénzes napok száma) / munkarend szerinti idő.

3.10. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

Rövidítések

ALCO: Eszköz-forrás bizottság

ÁSZ: Állami Számvevőszék

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

BKR: Bankközi Klíringrendszer

CEBS: Európai Bankfelügyelők Bizottsága (Committee of European Banking Supervisors)

EBH: Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

ERKT: Európai Rendszertörzskockázati Testület (European Systemic Risk Board, ESRB)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zrt.

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

MNB: Magyar Nemzeti Bank

MOT: Mobil oktatási tér

NGM: Nemzetgazdasági Minisztérium

NHP: Növekedési Hitelprogram

OECD: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

PIP: Pénzügyi Iránytű Program

POP: Pénzügyi Oktatási Program

PST: Pénzügyi Stabilitási Tanács

PSZÁF: Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

VIBER: Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, az MNB által működtetett fizetési rendszer.

Fogalmak magyarázata

CLS (Continuous Linked Settlement): A devizakiegyenlítési kockázat kiküszöbölését lehetővé tevő elszámolási és kiegyenlítési modell, mely több devizában történő fizetés fizetés ellenében (PvP-) mechanizmuson alapul. A CLS-t a CLS Bank működteti.

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó deviza-swapállomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizaswapügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserélését foglalja magába.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatosságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

ERM—II árfolyam-mechanizmus (Exchange Rate Mechanism II): az euroövezet országai és a GMU harmadik szakaszában részt nem vevő uniós tagállamok közötti, az árfolyam-politikai együttműködés feltételeit megteremtő árfolyamrendszer. Az ERM—II rögzített, de kiigazítható árfolyamok multilaterális rendszere, amelyben a középárfolyamot normál ± 15 százalékos ingadozási sáv övezi. A középárfolyammal és adott esetben a szűkebb ingadozási sávval kapcsolatos döntéseket az érintett tagállam, az euroövezet országai, az EKB és a mechanizmusban részt vevő többi tagállam kölcsönös megállapodásával hozzák meg.

Fizetési Rendszer Fórum: az MNB kezdeményezésére a Magyar Bankszövetség támogatásával a pénzforgalomban meghatározó szerepet játszó piaci szereplők, valamint a Magyar Államkincstár, a GIRO Zrt. és KELER Zrt. részvételével működő önálló, önszervező, a hazai fizetési rendszer ügyei iránt elkötelezett konzultatív jellegű nyitott szakmai szerveződés. A Fórum legfelsőbb szerve a tagok képviselőiből álló, az MNB és a Magyar Bankszövetség társelnökségével működő Fizetési Rendszer Tanács.

Fizetési Rendszer Tanács: a Fizetési Rendszer Fórum döntéshozó testülete.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet

IMF-tartalékkvóta: az IMF-be SDR-ben (Special Drawing Right — különleges lehívási jog) befizetett IMF-kvóta szabadon lehívható — még le nem hívott — hányada.

Kamatláb futures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott kamatozású betétállomány.

Kamatozó devizaswap- (currency swap) ügylet: olyan — általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magába.

Kamatswap: valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és — bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított — változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: a jegybankba történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok, melyeket negatív egyenlegük esetén a negatív egyenleg mértékéig a központi költségvetés a tárgyévét követő év március 31-ig a megfelelő kiegyenlítési tartalék javára megtérít. A térítést a tárgyévi mérlegben a központi költségvetéssel szembeni követelések között kell kimutatni.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések (kivéve a visszavásárolt devizakötvények) piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MNB tv.: 2011. évi CCVIII. törvény a Magyar Nemzeti Bankról.

Monetáris pénzügyi intézmények: a jegybank, a hitelintézetek és a pénzpiaci alapok együttesen alkotják a pénzügyi vállalatokon belül ezt az intézményi kategóriát.

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára — amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot — mindez kötelezettséggént értelmezendő.

Pénzpiaci alapok: a pénzpiaci alapokhoz azok a befektetési alapok sorolandók, amelyek befektetési jegyei likviditás szempontjából a bankbetétekhez hasonlóak, és eszközeiket 85 százalékban pénzpiaci eszközökbe, vagy maximum 1 éves hátralévő lejáratú transzferálható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, vagy pénzpiaci eszközök kamataihoz hasonló megtérülésű eszközökbe fektetik.

Pénzpiaci eszközök: alacsony kockázatú, likvid, olyan piacon forgó értékpapírok, ahol nagy forgalmat bonyolítanak le nagy mennyiségű papírokkal, és ahol ezek készpénzre váltása azonnal és alacsony költséggel lehetséges.

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítós repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

ROA (return on assets): eszközarányos nyereség.

ROE (return on equity): saját tőkearányos nyereség.

SEPA: Single European Payment Area, Egységes eurofizetési övezet —egy olyan térség, amelyen belül a gazdasági szereplők egyetlen fizetési számla használatával bárhol ugyanúgy teljesíthetnek és fogadhatnak euróban fizetéseket, mint saját országukban. Az övezet földrajzilag a 27 EU-tagállamot, Izlandot, Liechtensteint, Norvégiát, Svájcot és Monacót fedi le.

TARGET2-Securities (T2S): az eurorendszer egységes technikai platformja, amelynek segítségével a központi értéktárak és a nemzeti központi bankok alapvető, határokon átívelő és semleges értékpapír-elszámolási szolgáltatásokat nyújthatnak jegybankpénzben Európában.

Teljesítés (kiegyenlítés): a bankok közötti tartozások és követelések végleges rendezése közös bankjuknál, jellemzően az MNB-nél vezetett számlán.

VaR (value at risk): kockáztatott érték, a kockázatok mérésére szolgáló módszer. A VaR adott időintervallum alatt várható legnagyobb veszteséget méri adott konfidenciaszint mellett.

B) RÉSZ A MAGYAR NEMZETI BANK 2013. I. FÉLÉVI BESZÁMOLÓJA

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2012.12.31	2013.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	325 865	326 449	584
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	142 212	142 212	0
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	183 653	184 237	584
	3. Egyéb követelések	0	0	0
	II. Követelések devizában	10 186 382	10 403 794	217 412
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	9 755 692	10 035 055	279 363
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	2 195	0	-2 195
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	428 495	368 739	-59 756
	III. Banküzemi eszközök	33 437	32 688	-749
3.13.	ebből: Befektetett eszközök	33 217	32 526	-691
3.15.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	136 213	132 734	-3 479
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	10 681 897	10 895 665	213 768
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2012.12.31	2013.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	7 747 150	8 261 136	513 986
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	442 829	476 557	33 728
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	1 009 194	521 006	-488 188
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	2 721 674	2 836 899	115 225
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	3 573 453	4 426 674	853 221
	VII. Kötelezettségek devizában	2 342 660	2 080 482	-262 178
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	935 756	1 070 671	134 915
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	0	23	23
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 406 904	1 009 788	-397 116
3.14.	VIII. Céltartalék	4 291	3 260	-1 031
	IX. Banküzem egyéb forrásai	17 784	15 866	-1 918
3.15.	X. Passzív időbeli elhatárolások	18 947	30 286	11 339
3.16.	XI. Saját tőke	551 065	504 635	-46 430
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	47 023	7 212	-39 811
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.17.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	564 041	602 579	38 538
3.17.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-30 188	-73 570	-43 382
	6. Mérleg szerinti eredmény*	-39 811	-41 586	-1 775
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	10 681 897	10 895 665	213 768

* A mérleg szerinti eredmény 2012. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2013. június 30. tekintetében az I. féléves eredményt tartalmazza.

Budapest, 2013. szeptember 23.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	B E V É T E L E K	2012. I. félév	2013. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.19.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	12 777	10 725	-2 052
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	5 704	4 407	-1 297
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	6 036	5 981	-55
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	1 037	337	-700
3.19.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	126 804	127 394	590
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	114 450	104 697	-9 753
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	1 085	1 160	75
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	11 269	21 537	10 268
3.20.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	117 099	76 131	-40 968
3.19.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	22 327	20 475	-1 852
3.22.	V. Egyéb bevételek	2 126	3 680	1 554
	1. Jutalék bevételek	486	430	-56
3.23.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	1 640	3 250	1 610
3.14.	VI. Céltartalék-felhasználás	1 043	1 503	460
3.14.	VII. Értékvesztés-visszaírás	0	0	0
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	145	82	-63
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	282 321	239 990	-42 331
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	R Á F O R D Í T Á S O K	2012. I. félév	2013. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.19.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	185 308	142 315	-42 993
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	23 837	13 653	-10 184
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	23 636	13 661	-9 975
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	137 565	114 835	-22 730
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	270	166	-104
3.19.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	38 577	29 052	-9 525
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	1 010	113	-897
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	3	0	-3
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	10 152	6 634	-3 518
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	27 412	22 305	-5 107
3.20.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	2 857	15 675	12 818
3.21.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	2 237	2 184	-53
3.19.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	19 219	85 157	65 938
3.22.	XV. Egyéb ráfordítások	713	563	-150
	1. Jutalékráfordítások	405	382	-23
3.23.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	308	181	-127
3.14.	XVI. Céltartalékképzés	704	472	-232
3.14.	XVII. Értékvesztés	0	0	0
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	5 613	6 158	545
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	255 228	281 576	26 348
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	27 093	-41 586	-68 679
	XXI. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	0	0	0
	XXII. Fizetett (jóváhagyott) osztalék	0	0	0
	XXIII. Mérleg szerinti eredmény (XX+XXI-XXII)	27 093	-41 586	-68 679

Budapest, 2013. szeptember 23.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. Az MNB számviteli politikája

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (továbbiakban: a részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNB r.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől az MNB a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk az MNB számviteli rendszerét, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályait a féléves beszámolóra vonatkozóan.

3.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége (lásd értékelési szabályok), elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követeléseit és kötelezettségeit átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatához kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNB r. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB belső célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését, kivéve a visszavásárolt saját kibocsátású devizakötvényeket,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő — a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező — mérlegben kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges céltartalék mértékét.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB időszaki tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az

igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 176115.

3.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket beszerzési értéken — kamattal csökkentett vételáron — kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggént vagy -veszteséggént kamatjellegű eredményében.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-nyereség elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredmény sorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a június 30-án érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), valamint a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, továbbá az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, míg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredmény deviza eladásakor, illetve — amennyiben az adott devizanemben az átértékelés alá eső követelések összegét meghaladja az ugyanilyen kötelezettségek összege — devizavásárláskor keletkezik. A realizált eredmény az eladott, illetve megvásárolt devizaösszeg hivatalos árfolyamon számított értékének és átlagos beszerzési árfolyamon számított értékének a különbsége.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (árjegyző által alkalmazott vételi ár) és a nyilvántartási érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor, illetve lejáratakor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredmény soron kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát a június utolsó — megfelelő piaci likviditással bíró — munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli.

A Monetáris Tanács döntésének megfelelően, 2012 decemberétől beszerzett, külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

Az MNB által korábban külföldön kibocsátott, majd később visszavásárolt értékpapírokat bruttó módon, azaz az egyéb devizakövetelések soron kell kimutatni. A visszavásárolt saját kibocsátású devizakötvények a bekerülési értéken történő értékelés általános szabályai szerint kerülnek értékelésre. A visszavásárolt kötvények után járó kamat bevételként és ráfordításként is elszámolásra kerül.

A repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügylethez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része — mint SDR-ben denominált, lehívható követelés — a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett — SDR-ben nyilvántartott — része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

Az IMF-től lehívott hitelösszeg a devizatartalékot, valamint forrásoldalon az IMF forintbetétjét növeli. A hitel nyilvántartása swapügylet formájában történik, amely forintkövetelést és SDR-kötelezettséget jelent.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel, illetve annak megbízásából külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettségként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérleg sorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal, banki működéssel közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók, nem jegybanki célú, még nem értékesített nemesfémkészlet), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója: a pénztárában, illetve értéktárában lévő készpénzkészlet — mivel nincs forgalomban — a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék	
Megnevezés	2013.06.30
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Épületek	3
Járművek*	20
Híradás-technikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33

* Az 5 éves használati idejű járművek maradványértéke 20 százalék.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján a fent megadott százalékos kulcshatárok az irányadók, ettől a tényleges használati idő függvényében azonban el kell térni. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz.

3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2013. I. félévi mérlegére és eredményére

Az MNB mérlegének és eredményének alakulását elsősorban a monetáris politika céljai és választott eszközei, valamint a hazai és nemzetközi gazdasági folyamatok határozzák meg.

2013 I. félévében 41,6 milliárd forint volt az MNB vesztesége. A forintárfolyam alakulása jelentős hatást gyakorolt az eredményre. A félév során a forint hivatalos árfolyama mintegy 20 forint/eurós sávban

ingadozott, a 2012. december 31-i árfolyamhoz képest 1,3 százalékos gyengülés következett be. A hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam eltérése az év végi 19,55 forint/euróról 20,82 forint/euróra változott 2013. június 30-ra. A devizaeladások volumenét a félév során döntően az ÁKK-val – részben az IMF-hiteltörlesztések és devizakötvény-lejáratok miatt – bonyolította, valamint az MNB saját adósságszolgálatához köthető tranzakciók határozták meg. A devizapozíció csökkenésén összesen 60,5 milliárd forint nyereséget realizált az MNB a félév folyamán.

A bank számviteli mérlegfőösszege 2013. június 30-án 10 895,7 milliárd forint volt, 2012 végéhez viszonyítva 213,8 milliárd forinttal, 2 százalékkal nőtt. Ez részben a forintárfolyam gyengülésével, részben a devizatartalék magasabb szintjével magyarázható.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 33,2 milliárd forint veszteség volt 2013 I. félévében, ami 51,1 milliárd forintos eredményjavulást jelentett 2012 I. félévéhez képest. A kamategyenleg javulását túlnyomórészt a forint- és devizahozamok közötti különbség szűkülése, továbbá kismértékben a nettó devizakövetelések bázisidőszakhoz viszonyított enyhén magasabb átlagállománya is segítette. A hozamkülönbségek mérséklődéséhez hozzájárult a jegybanki alapkamat csökkenése is. A 2013. I. félévi átlagos jegybanki alapkamat 5,09 százalék volt, ami 191 bázisponttal volt alacsonyabb a 2012. I. félévinél.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye 2013. június 30-án 64,7 milliárd forint veszteség volt. Ezt az eredménykategóriát nagymértékben a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásai határozzák meg, a piaci mozgásokból származó eredmény az értékpapírok eladásakor/lejáratakor realizálódik. Az időszaki veszteség nagyrészt a névérték felett, magas kuponnal vásárolt értékpapírok lejáratához köthető.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 3.10. fejezetét.

3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	- 1 éven belüli lejáratú államkötvények	3 832	4 417	585
	- 1-5 éven belüli lejáratú államkötvények	9 093	8 508	-585
	- 5 éven túli lejáratú államkötvények	129 287	129 287	0
I.1.	Központi költségvetéssel szembeni követelések összesen	142 212	142 212	0

2013-ban nem volt olyan tranzakció, ami az állampapírok állományában változást idézett volna elő, így 2013. június 30-án bekerülési értéken továbbra is 142,2 milliárd forint maradt az állomány. Egy állampapír került át lejáratára alapján az éven belüli kategóriába.

3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron nem volt állomány, mivel a költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok nettó állománya mind 2012. december 31-én, mind 2013. június 30-án negatív volt, így a központi költségvetéssel szembeni kötelezettségek közé kerültek át (lásd 3.5. pont).

3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	442 481	476 195	33 714
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	286	299	13
	Egyéb	62	63	1
VI.1.	Központi költségvetés betétei összesen	442 829	476 557	33 728

A központi költségvetés forintbetéteinek állománya 2013. június 30-án 476,6 milliárd forint volt, ez 33,7 milliárd forintos (8 százalékos) növekedést jelent 2012 végéhez képest.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Központi költségvetés devizabetétei	935 065	1 055 138	120 073
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	691	15 533	14 842
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	935 756	1 070 671	134 915

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek állománya 2013. június 30-án 1070,7 milliárd forint volt, 2012 végéhez képest mintegy 135 milliárd forinttal nőtt.

A központi költségvetés devizabetéteinek mindegyike éven belüli lejáratú volt, állományuk 2012. december 31-hez képest 120 milliárd forinttal nőtt, amiben szerepe volt az ÁKK februári dollárkötvény-kibocsátásának és a PEMÁK (Prémium Euro Magyar Államkötvény) kibocsátásnak is. A központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok állománya 2012 végéhez képest jelentősen megnőtt, melynek oka, hogy 2013 februárjában a devizaadósság deviza- és kamatszerkezetének beállítására újabb 4 darab kamatozó devizaswapügylet megkötésére került sor. Ezen ügyletekből 86 millió forint nettó követelésállomány éven belüli lejáratú, míg 15 619 millió forint különbözet (mint nettó kötelezettség) éven túli lejáratú.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	- 1 éven belüli	934 971	1 055 052	120 081
	- 1-5 éves	785	6 957	6 172
	- 5 éven túli	0	8 662	8 662
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	935 756	1 070 671	134 915

A központi költségvetéssel kötött swapok devizaszerkezete

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	- EUR	183 892	593 587	409 695
2.	Swapkövetelések	183 892	593 587	409 695
3.	- JPY	10 226	4 548	-5 678
4.	- USD	174 357	604 572	430 215
5.	Swapkötelezettségek (3+4)	184 583	609 120	424 537
6.	Nettó swapkötelezettség (2-5)	691	15 533	14 842

3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
I.1.—VI.1.	Nettó forintpozíció	-300 617	-334 345	-33 728
II.2.—VII.1.	Nettó devizapozíció	-935 756	-1 070 671	-134 915
	Összesen	-1 236 373	-1 405 016	-168 643

3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	122 000	122 000	0
	Jelzáloglevelek	61 653	59 666	-1 987
	NHP refinanszírozási hitelek	0	2 571	2 571
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen	183 653	184 237	584

Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek állománya 2013. június 30-án 122 milliárd forint volt, ugyanannyi, mint 2012 végén, és teljes egészében a hitelintézetek által igénybe vett kétéves lejáratú fedezett hitelek állományát foglalja magába. Ezt az eszközt a bankok hitelezési képességének erősítése érdekében vezette be a jegybank, a hitel kamatköltsége a mindenkori jegybanki alapkamattal egyező.

A jelzáloglevelekkel kapcsolatos követelések állománya év eleji lejáratok miatt 2 milliárd forinttal csökkent, a félév végén 59,7 milliárd forint volt. Ez az érték a bruttó követelések állományát jelenti, ami a névértéken túl tartalmazza még a beszerzési árfolyam-különbözetet is.

Az MNB a monetáris politikai eszköztár elemeként 2013. június 1-jén elindította három pillérből álló Növekedési Hitelprogramját (NHP). A program I. pillérének keretében a kis- és középvállalkozások (kkv-k) hitelezésének élénkítése és a pénzügyi stabilitás megerősítése érdekében nyújt a jegybank refinanszírozási hitelt a hitelintézeteknek, amit azok továbbhiteleznek a kkv-knak. A program II. pillére a kkv-k hitelein belül a deviza alapú hitelek arányának csökkenését kívánja elérni, azok forint alapú hitellel történő kiváltásával. Az MNB az I. és II. pillér keretein belül 0 százalékos kamatozású, legfeljebb 10 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a programban részt vevő hitelintézetek számára. Ezen hitelek állománya 2013. június 30-án – a két pilléren összesen – 2,6 milliárd forintot tett ki.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	- 1 éven belüli	20 157	140 649	120 492
2.	- 1-5 év	153 842	33 128	-120 714
3.	- 5 éven túli	9 654	10 460	806
4.	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen (1+2+3)	183 653	184 237	584

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések több mint háromnegyede éven belüli lejáratú. Ezen belül is a legnagyobb állományt (109 milliárd forint) – félidőhöz érve – a 2012 áprilisában meghirdetett kétéves lejáratú fedezett hitelek képviselik. A jelzáloglevelek valamivel több mint a fele (31,4 milliárd forint) szintén éven belül esedékes. Az NHP-hitelek megoszlása az egyes lejárat csoportok között 10, 60 és 30 százalék.

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-825 541	-336 769	488 772
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	2 195	-23	-2 218
	Összesen	-823 346	-336 792	486 554

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek 486,6 milliárd forinttal csökkentek 2013. június 30-ára. A *nettó forintpozíció* az előző év végéhez viszonyítva 488,8 milliárd forinttal javult, 2013. június 30-án 336,8 milliárd forint volt a nettó forintkötelezettségek állománya. Ebből jelentős arányt (267,4 milliárd forint) képviseltek a hitelintézetek egynapos betételhelyezései annak ellenére, hogy az állomány közel 60 százalékkal volt kevesebb, mint 2012 végén. Ennek pozícióra gyakorolt hatását tovább

javította a hitelintézetek bankszámlabetéteiben bekövetkezett állománycsökkenés. A *nettó devizakövetelések* 2012 végi 2,2 milliárd forintos állománya a félév végére előjelet váltott, kötelezettségbe fordult. A 2012 végén megkötött — a hitelintézeteknek eurolikviditást biztosító — swapügyletek 2013 elején lejártak, a 2013. június végi kötelezettség jellegű állomány új elem, az NHP III. pillérének keretében hitelintézetekkel kötött, eurolikviditást nyújtó kamatozó devizaswapok nettó összegét tartalmazza. A hitelintézeteknek sem 2012. december 31-én, sem 2013. június 30-án nem volt az MNB-nél rövid lejáratra lekötött devizabetét-állománya.

3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék

Állományok forintban

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Aranykészlet	36 268	26 891	-9 377
	IMF szabad kvóta	25 145	25 113	-32
	Devizabetét	1 421 228	899 848	-521 380
	Deviza-értékpapírok	7 801 021	8 979 136	1 178 115
	Deviza-repoügyletek állománya	472 030	104 067	-367 963
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	9 755 692	10 035 055	279 363

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 279,4 milliárd forinttal 10 035,1 milliárd forintra nőtt 2013. június 30-ra. A változásban az állományok növekedésének volt nagyobb szerepe, az árfolyam gyengülése kevésbé volt jelentős.

Állományok euróban

millió euro

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Aranykészlet	125	91	-34
	IMF szabad kvóta	86	85	-1
	Devizabetét	4 879	3 049	-1 830
	Deviza-értékpapírok	26 781	30 421	3 640
	Deviza-repoügyletek állománya	1 620	353	-1 267
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	33 491	33 999	508

A forint hivatalos árfolyama 2012. december 31-én 291,29 forint/euro, 2013. június 30-án 295,16 forint/euro volt.

2013 első felében a legjelentősebb tartaléknövelő tétel az Európai Uniótól kapott transzferek nettó állománya volt. A devizatartalék állományát csökkentették az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveletei; az MNB saját adósságkezeléséhez kapcsolódó kifizetései; valamint az árfolyamváltozás hatása (az euro főbb devizákkal szembeni erősödése). Mindezek együttes eredményeként az euróban kifejezett devizatartalék 0,5 milliárd euróval nőtt 2013. június 30-ra.

3.10. Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	328 493	328 068	-425
	Visszavásárolt saját kötvények	35 747	35 442	-305
	Külföldi fedezeti ügyletek*	63 694	4 857	-58 837
	Egyéb	561	372	-189
II.4.	Egyéb devizakövetelések összesen	428 495	368 739	-59 756

* A fedezeti célú határidős ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

A külföldi fedezeti ügyletek soron 2012. december 31-én teljes egészében az MNB külfölddel kötött éven belüli kamatozó devizawapügyleteinek nettó követelés állománya szerepel, mely 2013. június 30-ra 0,7 millió forintba csökkent. Ugyanakkor az MNB IMF-hitelfelvételéhez kapcsolódó swapügylet 4,2 milliárd forint nettó állománya egyenlege miatt átfordult a követelések közé.

3.11. Egyéb betétek és kötelezettségek

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	MNB kéthetes forintkötvények	3 563 712	4 419 564	855 852
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	2 439	2 966	527
	Egyéb kötelezettségek	7 302	4 144	-3 158
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	3 573 453	4 426 674	853 221

Az egyéb betétek és kötelezettségek 2013. június 30-i egyenlege 853,2 milliárd forinttal (közel 24 százalékkal) nőtt a 2012 végi értékhez képest, ami csaknem teljes egészében a kéthetes futamidejű MNB-forintkötvények állománynövekedésének tudható be. A kéthetes futamidejű MNB-kötvény a jegybank legfontosabb monetáris politikai eszköze. A kötvények kibocsátáskori hozama megegyezik a mindenkor érvényes jegybanki alapkamattal.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Kötvények	69 882	68 094	-1 788
	Passzív repoügyletek	291 290	0	-291 290
	IMF-betétek	986 192	884 342	-101 850
	Külföldi betétek és hitelek	44 521	45 289	768
	Fedezeti ügyletek*	14 694	11 417	-3 277
	Egyéb kötelezettségek	325	646	321
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 406 904	1 009 788	-397 116

* A fedezeti célú határidős ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya 397,1 milliárd forinttal 1009,8 milliárd forintba csökkent 2013. június 30-ra. A 2012. december 31-én állományban lévő, a hitelintézetekkel kötött swapokhoz euroforrást biztosító passzív repoügyletek év elején lejártak, a félév végén nem volt ilyen nyitott ügylet. Az IMF-betétek állománya az évente egyszer – áprilisban – esedékes, az IMF által közölt hivatalos árfolyamra történő átállítás miatt 7,2 milliárd forinttal nőtt. A hiteltörlesztések miatt 108,2 milliárd forinttal, a forint SDR-rel szembeni erősödése következtében 0,9 milliárd forinttal csökkent az egyenleg. Így összességében 101,9 milliárd forinttal volt kevesebb az IMF-betétek állománya 2013. június 30-án,

mint 2012 végén. A fedezeti ügyletek soron döntően az MNB külfölddel kötött fedezeti ügyleteinek nettó kötelezettsége szerepel, és 2012 végén egyenlege miatt ezen a soron került kimutatásra a bank IMF-hitelfelvételhez kapcsolódó swapügyletének nettó állománya.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	- 1 éven belüli	1 042 765	649 854	-392 911
	- 1—5 éves	26 627	22 858	-3 769
	- 5 éven túli	337 512	337 076	-436
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 406 904	1 009 788	-397 116

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	- USD	47 569	45 863	-1 706
2.	- EUR-devizakör*	332 753	-42 273	-375 026
3.	- JPY	25 696	22 858	-2 838
4.	- SDR	337 513	324 888	-12 625
5.	- Egyéb	648 679	647 035	-1 644
6.	Egyéb devizakötelezettségek	1 392 210	998 371	-393 839

* Az EUR-devizakör az eurót és az árfolyamkockázati szempontból ide sorolható egyéb európai devizákat (pl. GBP, CHF) tartalmazza.

Az egyéb soron szereplő 647 milliárd forintos 2013. június 30-i állomány nagyrészt az IMF-kvóta forintfedezete, amely félév végén 553,6 milliárd forint volt. Az EUR-devizakör 375 milliárd forintos csökkenésének túlnyomó része a rövid fedezett repoállomány visszaesésével magyarázható.

Külfölddel kötött fedezeti ügyletek devizaszerkezete

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	- USD	45 407	45 861	454
2.	- EUR-devizakör*	1 394	0	-1 394
3.	- JPY	0	0	0
4.	- Egyéb	320 186	0	-320 186
5.	Fedezeti ügyletekből eredő követelések (1+2+3+4)	366 987	45 861	-321 126
6.	- USD	0	0	0
7.	- EUR-devizakör*	58 702	57 278	-1 424
8.	- JPY	0	0	0
9.	- SDR	322 979	0	-322 979
10.	Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettségek (6+7+8+9)	381 681	57 278	-324 403
11.	Nettó fedezeti kötelezettség (10-5)	14 694	11 417	-3 277

* Az EUR-devizakör az eurót és az árfolyamkockázati szempontból ide sorolható egyéb európai devizákat (pl. GBP, CHF) tartalmazza.

3.12. Az MNB Nemzetközi Valutaalappal szembeni pozíciója

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
II/1-ből	IMF szabad kvóta	25 145	25 113	-32
II/1-ből	SDR-betétek	80 784	67 344	-13 440
II/1-ből	IMF-nél elhelyezett nem kamatozó betétek	3 146	3 142	-4
II/4-ből	IMF-kvóta forintban befizetett része	328 493	328 068	-425
II/4-ből	IMF-fel szembeni swapkövetelés	0	219 196	219 196
II/4-ből	IMF-fel szembeni swapkötelezettség	0	-215 041	-215 041
	IMF-fel szembeni követelések összesen	437 568	427 822	-9 746
VII/3-ből	IMF SDR-allokáció miatti tartozás	337 513	337 076	-437
VII/3-ből	IMF nem kamatozó betét	1	1	0
VII/3-ből	IMF-kvóta forintfedezet	648 678	547 264	-101 414
VII/3-ből	IMF-fel szembeni swapkövetelés	-320 186	0	320 186
VII/3-ből	IMF-fel szembeni swapkötelezettség	322 979	0	-322 979
	IMF-fel szembeni kötelezettségek összesen	988 985	884 341	-104 644
	IMF-fel szembeni nettó kötelezettség	-551 417	-456 519	94 898

Az MNB által 2009-ben lehívott 1,3 milliárd SDR összegű IMF-hitel nyilvántartása — az IMF előírása szerint — swapügylet formájában történik, ez forintkövetelést és SDR-kötelezettséget jelent. A swapügylet 2013. június 30-án a követelés oldalon jelent meg az átértékelések hatására: a forintkövetelés összegét az IMF határozza meg, a kötelezettség nagysága az SDR árfolyamától függ. Az IMF-től lehívott hitelösszeg a devizatartalékokat, valamint forrásoldalon az IMF forintbetétjét növelte (IMF-kvóta forintfedezet). A hiteltartozás összegét a táblázat IMF-fel szembeni swapkötelezettség sora mutatja, amelynek értéke 2013 I. félévének végére 215 milliárd forintra csökkent. Az MNB márciusban és júniusban összesen 109,7 milliárd forint értékben teljesítette a törlesztőrészletek (egyenként 158 millió SDR) megfizetését. Az MNB a beszámolási időszakot követően augusztus 6-án előtörlesztéssel teljes összegében visszafizette az IMF felé még fennálló hitelét.

Az SDR-allokáció miatti tartozás soron az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből egyrészt 337,1 milliárd forint (991,1 millió SDR) mint lejárat nélküli kötelezettség jelent meg, másrészt ez az összeg növelte a devizatartalékokban lévő SDR-betéteket. Az SDR-allokáció az IMF-től lehívott hitelek tőketartozásának és kamatának törlesztésére használható fel. 2013 I. féléve során kamatfizetés és a két tőketörlesztés miatt történt felhasználás.

Az MNB mérleg alatti tételként mutatja ki a magyar állam IMF-fel szembeni hiteltartozásához kapcsolódó forintban kiadott kötelezvényét, amely az MNB-nél mint a hitelügylet ügynökénél letétként került elhelyezésre (lásd 3.18. pont). Az állami kötelezettségvállalás 2012. december 31-én kimutatott 1171 milliárd forintos összege az I. félév végére 650,2 milliárd forintra módosult, melyre a hitel tőketörlesztése (összesen 1,6 milliárd SDR értékben) csökkentőleg, míg az árfolyamváltozás növelőleg hatott. Az állam a vizsgált időszakot követően augusztus 12-én előtörlesztéssel visszafizette az IMF-hitel utolsó részletét is.

3.13. Befektetett eszközök

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (13,7 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (8,3 milliárd forint külföldi és 10,6 milliárd forint belföldi befektetés) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport						Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások mindösszesen
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök			Beruházások	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok	Berendezések	Bankjegy- és érmegyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása							
2012.12.31	8 246	8	12 135	10 732	236	76	31 433
Üzembe helyezés / Beszerzés	48	16		159	1	-6	218
Egyéb növekedés							0
Selejt				-333			-333
Eladás				-22			-22
Térítés nélküli eszközátadás	-1			-33			-34
Egyéb csökkenés / Átsorolás				-1			-1
2013.06.30	8 293	24	12 135	10 502	237	70	31 261
Értékcsökkenés részletezése							
2012.12.31	6 909	0	2 849	7 329	0	0	17 087
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	242		187	467			896
Állományból történő kivezetés	1			386			387
Átsorolás miatti csökkenés							0
2013.06.30	7 150	0	3 036	7 410	0	0	17 596
Nettó érték							
2012.12.31	1 337	8	9 286	3 403	236	76	14 346
2013.06.30	1 143	24	9 099	3 092	237	70	13 665
Változás	-194	16	-187	-311	1	-6	-681

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2012.12.31	2013.06.30	2012.12.31	2013.06.30	2012	2013. I. félév
BIS	1,43	1,43	6666	6635	913	920
millió SDR			10	10		
millió CHF			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,39	1,39	1629	1650	0	0
ezer EUR			5591	5591		
SWIFT	0,02	0,02	2	3	0	0
ezer EUR			8,6	8,6		
Befektetések összesen			8297	8288	913	920

* Az adott évben pénzügyileg rendezett osztalék.

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2013. június 30-án

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési
	ezer	EUR	kulcs (%)
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	261 010	261 010	2,4256
Deutsche Bundesbank	2 037 777	2 037 777	18,9373
Eesti Pank	19 262	19 262	0,1790
Bank of Greece	211 436	211 436	1,9649
Banco de España	893 565	893 565	8,3040
Banque de France	1 530 294	1 530 294	14,2212
Central Bank of Ireland	119 518	119 518	1,1107
Banca d'Italia	1 344 716	1 344 716	12,4966
Central Bank of Cyprus	14 731	14 731	0,1369
Banque centrale du Luxembourg	18 799	18 799	0,1747
Central Bank of Malta / Bank Centrali ta' Malta	6 801	6 801	0,0632
De Nederlandsche Bank	429 156	429 156	3,9882
Österreichische Nationalbank	208 940	208 940	1,9417
Banco de Portugal	188 354	188 354	1,7504
Banka Slovenije	35 381	35 381	0,3288
Národná banka Slovenska	74 614	74 614	0,6934
Suomen Pankki-Finlands Bank	134 928	134 928	1,2539
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 529 282	7 529 282	69,9705
Danmarks Nationalbank	159 634	5 986	1,4835
Sveriges Riksbank	242 997	9 112	2,2582
Bank of England	1 562 146	58 581	14,5172
Česká národní banka	155 728	5 840	1,4472
Latvijas Banka	30 528	1 145	0,2837
Lietuvos bankas	45 797	1 718	0,4256
Magyar Nemzeti Bank	149 100	5 591	1,3856
Narodowy Bank Polski	526 777	19 754	4,8954
Bulgarian National Bank	93 467	3 505	0,8686
Banca Națională a României	265 196	9 945	2,4645
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 231 370	121 177	30,0295
Összes NKB	10 760 652	7 650 459	100,0000

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 27 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az eurorendszer az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált.

Az MNB mérlegének „III. Banküzemi eszközök” során, a „Befektetett eszközök” között az MNB EKB-részesedése is szerepel. A részesedés arányát és annak ötévente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakaszának 3. bekezdése határozza meg. Az alkalmazott számítási módszer szerint — az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján — Magyarország részesedése az EKB-ban a csatlakozáskor 1,3884 százalék, azaz 77,3 millió euro volt. A részesedés két esetben változhat, egyrészt új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, másrészt az ötévenkénti kiigazítással. Ez utóbbi miatt 2009. január 1-jétől az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,3856 százalékra módosult, ezzel részesedése 79,8 millió euróra változott.

2010. december 29-i hatállyal az EKB az alaptőkéjét 5 milliárd euróval, 10 761 millió euróra emelte, aminek hatására Magyarország részesedése az EKB alaptőkéjéből 149,1 millió euróra nőtt, változatlan tőkejegyzési kulcs mellett. Ezzel egyidejűleg változott a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége: mindenkor részesedésük 7 százaléka helyett 3,75 százalékának befizetésével kell az EKB

működési költségeihez hozzájárulniuk az Alapokmány 47. szakasza értelmében. 2013. június 30-án a befektetés értéke az MNB mérlegében 5,6 millió euro volt.

2013. július 1-jével Horvátország csatlakozott az Európai Unióhoz, aminek következtében az MNB EKB-ban való tőkejegyzési kulcsa — a beszámolási időszakot követően — a korábbi 1,3856 százalékról 1,3740 százalékra változott, jegyzett tőkéje 364 ezer euróval, befizetett tőkéje pedig hozzávetőleg 14 ezer euróval lett alacsonyabb.

Az MNB 2004. július 1-jén tagsági részesedést vállalt a londoni székhelyű és brit társasági jog alapján alapított CEBS Secreteriat Ltd-ben, amelynek alapító okirata alapján az Európai Bankfelügyelők Bizottsága (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) részére adminisztratív szolgáltatásokat hivatott nyújtani. A tagok a működési költségekhez az éves pénzügyi terv alapján meghatározott kvótájuknak megfelelő mértékben évente járulnak hozzá. A tagsági részesedés nem igényelt befektetést, értéke mindössze 1 angol font, ezért nem szerepel az MNB könyveiben a befektetések között. 2011-től a CEBS feladatait az Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA) vette át, amelyben Magyarországot a PSZÁF képviseli, az MNB pedig megfigyelő tagként vesz részt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2012.12.31	2013.06.30	2012.12.31	2013.06.30	2012	2013. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt.						
1055 Budapest, Markó utca 17.	100,0	100,0	8 927	8 927	0	0
Magyar Pénzverő Zrt.						
1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	285	104
KELER Zrt.						
1075 Budapest, Asbóth utca 9-11.	53,3	53,3	643	643	0	0
KELER KSZF Zrt.**						
1075 Budapest, Asbóth utca 9-11.	13,6	1,2	62	62	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.						
1054 Budapest, Vadász utca 31.	7,3	7,3	46	46	120	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.						
1062 Budapest, Andrássy út 93.	6,9	6,9	321	321	77	40
Befektetések összesen			10 574	10 574	482	144

* Az adott időszakban pénzügyileg rendezett osztalék.

** Az MNB KELER KSZF Zrt.-ben való tulajdoni hányada a KELER Zrt.-től apport útján átvett klíring üzemeltetőhöz kapcsolódó tőkeemelés következtében 13,6 százalékról 1,2 százalékra csökkent 2013. június 30-ra. A KELER Zrt. általi további, 2013. július 24-én bejegyzett tőkeemelés hatására a beszámolási időszakot követően az MNB tulajdoni hányada 0,15 százalékra csökkent.

A **Pénzjegynyomda Zrt.** a bankjegyek mellett okmányokat, zárjegyet, értékpapírokat állít elő elsősorban intézményi megrendelők számára. A vállalatnál végrehajtott fejlesztések lehetővé teszik a forintbankjegyek biztonságos gyártását. Az euro bevezetésével a forintbankjegy-gyártás meg fog szűnni, és az MNB döntése szerint a Pénzjegynyomda eurobankjegyeket nem fog gyártani.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata az MNB megrendelése alapján a készpénzforgalomhoz szükséges forgalmi pénzermék és az MNB által kibocsátott emlékpénzermék előállítás. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját érmeprogramja és egyedi megrendelések alapján — törvényes fizetőeszköznek nem minősülő — emlék- és exportérméket gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott pénzerméket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és befektetési aranytermékeket.

Belföldi befektetések főbb mutatószámai 2013. június 30-án

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Mérleg szerinti eredmény	Saját tőke	Adózott eredmény
	2013.06.30	2013.06.30	2013.06.30	2013.06.30	2013.06.30
Pénzjegynyomda Zrt.	8 927	1 110	525	10 562	525
Magyar Pénzverő Zrt.	575	469	66	1 110	66
KELER Zrt.	4 500	17 275	1 446	23 221	1 446
KELER KSZF Zrt.	223	862	33	1 118	33
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	3 628	750	6 874	750
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	4 924	351	5 816	351

millió forint

Gazdasági társaság neve	Értékesítés nettó árbevétele		Pénzügyi tevékenység bevételei		Egyéb bevételek		Rendkívüli bevételek	
	2012	2013. I. félév	2012	2013. I. félév	2012	2013. I. félév	2012	2013. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt.	6256	3264	96	52	23	4	0	0
Magyar Pénzverő Zrt.	2057	940	18	6	1	0	0	0
KELER Zrt.	n. a.	n. a.	15 247	3 777	345	204	0	513
KELER KSZF Zrt.	599	414	362	101	3	5	0	5
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	n. a.	n. a.	4 902	2 350	1576	783	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	2397*	1157*	44	22	28	58	0	0

n. a. Nem értelmezhető a bevétel kategória.

* Tőzsdei tevékenységből származó bevétel.

fő

Gazdasági társaság neve	Átlagos állományi létszám	
	2012.12.31	2013.06.30
Pénzjegynyomda Zrt.	301	298
Magyar Pénzverő Zrt.	38	38
KELER Zrt.	131	127
KELER KSZF Zrt.	1	7
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	135	133
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	56	52

Az MNB követelése és kötelezettsége a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2013.06.30	2013.06.30
Pénzjegynyomda Zrt.	0	0
Magyar Pénzverő Zrt.	135	268
KELER Zrt.	0	2
KELER KSZF Zrt.	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	0	0
Összesen	135	270

A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak.

3.14. Céltartalék és értékvesztés

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2012.12.31	Évközi változások		2013.06.30
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés(+)	Felhasználás/ visszaírás (-)	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I/2-ből	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	0	0	0	0
II/4-ből	Egyéb devizakövetelések	132	0	0	132
III/-ből	Egyéb eszközök	16	0	0	16
VIII.	Kötelezettségek	4 291	472	-1 503	3 260
	- származékos ügyletek	3 226	470	-974	2 722
	- kötvénykölcsönzés	1 065	2	-529	538
	Összesen	4 439	472	-1 503	3 408

A céltartalék és értékvesztés állománya 2013 I. félévében nettó értékben 1031 millió forinttal, 3408 millió forintra csökkent. Az adott időszakban értékvesztés elszámolására, illetve visszaírására nem került sor, mivel ilyen szempontból minősítés év közben nem történik.

Az egyéb célú származékos ügyletekre — a piaci értékben bekövetkező változások miatt — 470 millió forint céltartalék-képzés mellett 974 millió forint céltartalék felszabadítására került sor 2013 I. félévében.

A nemzetközi értékpapír-kölcsönzési szerződések szerint a kapott fedezet értékpapírokba való — ügynökök általi — befektetéséből származó esetleges veszteség teljes egészében az MNB-t terheli. Erre a veszteségre mint jövőbeni kötelezettségre — az óvatosság elvéből adódóan — céltartalékot kell képezni. A 2012. év végi 1065 millió forintos kötvénykölcsönzésre elszámolt céltartalék-állomány egyenlege 538 millió forintra mérséklődött 2013. június 30-ra, aminek háttérében főként a papírok túlnyomó részének javuló piaci megítélése áll a céltartalék-képzés alapjául szolgáló értékpapírok állományának — egy előtörlesztés miatt bekövetkező — kismértékű csökkenése mellett.

3.15. Aktív és passzív időbeli elhatárolások

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	Bankügyletek miatt	136 094	132 613	-3 481
	Belső gazdálkodás miatt	119	121	2
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	136 213	132 734	-3 479
	Bankügyletek miatt	18 145	30 098	11 953
	Belső gazdálkodás miatt	802	188	-614
X.	Passzív időbeli elhatárolások	18 947	30 286	11 339

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.16. Saját tőke alakulása

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2012.12.31	Évközi változás	2013.06.30
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	0	10 000
XI.2.	Eredménytartalék	47 023	-39 811	7 212
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	564 041	38 538	602 579
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-30 188	-43 382	-73 570
XI.6.	Mérleg szerinti eredmény	-39 811	-1 775	-41 586
XI.	Saját tőke	551 065	-46 430	504 635

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 3.17. pontot.

3.17. A kiegyenlítési tartalékok alakulása

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2012.12.31	2013.06.30	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	564 041	602 579	38 538
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	-30 188	-73 570	-43 382
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	533 853	529 009	-4 844

2013 I. félévében a forint hivatalos árfolyama a 288,15 és 307,85 forint/euro közötti sávban mozgott, az ország kockázati megítélésétől függően. 2013. június 30-ra a megelőző év végi árfolyamhoz képest 1,3 százalékos gyengülés következett be, ekkor az árfolyam 295,16 forint/euro volt. A devizatételek piaci és átlagos bekerülési árfolyamon számított értékének különbözetéből adódó forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 38,5 milliárd forinttal 602,6 milliárd forintra emelkedett.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka a piaci érték és a bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2012. december 31-én az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete negatív, 30,2 milliárd forint volt, majd 2013. június 30-án 73,6 milliárd forint negatív egyenleget mutatott a hozamok emelkedésének hatására.

A forint időszaki árfolyamváltozásának mértéke

forint / euro

Dátum	MNB hivatalos devizaárfolyam	Átlagos bekerülési árfolyam
2012.12.31	291,29	271,74
2013.06.30	295,16	274,34
Időszaki ártértékelődés*		
2012-ben	+6,4%	
2013-ban (2013. június 30-ig)	-1,3%	

* + felértékelődés / - leértékelődés

3.18. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletekből származó kötelezettségek a kapcsolódó követelésekkel

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2012.12.31			2013.06.30		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	434 002	434 002	-4 442	1 012 798	1 012 798	-11 691
2.	Kötvénnyfuturés ügyletek	0	244 092	-473	0	55 688	146
3.	Devizaswap- és termin ügyletek	1 625 825	1 560 231	65 834	997 438	996 842	461
4.	Kamatozó devizaswapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	229 299	241 880	-13 058	924 534	946 877	-25 703
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	2 289 126	2 480 205	47 861	2 934 770	3 012 205	-36 787
6.	CDS-ügyletek	203 903	203 903	-3 226	177 096	177 096	-2 251
7.	Opációs ügyletek	0	0	0	0	0	0
8.	Devizaswap- és termin ügyletek	6 419	6 370	49	226	227	178
9.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7+8)	210 322	210 273	-3 177	177 322	177 323	-2 073
10.	Összesen (5+9)	2 499 448	2 690 478	44 684	3 112 092	3 189 528	-38 860

A táblázat teljes körűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizaswap-, kamatozó devizaswap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíciónak részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizaswapügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatláb-változások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

A kamatswapügyletek között a jegybanknak az ÁKK-val kötött ügyletei is szerepelnek, amelyek a devizaadósság kamatkockázatának csökkentésére szolgálnak, és ezeket az MNB a tőkepiacon ellenügylettel fedezi.

A kötvénnyfuturés ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú éven belüli ügyletek.

A devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei a devizaswap- és terminügyletek. Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú kamatswapügyletek.

A kamatozó devizaswapügyletek állományából 2013. június 30-án közel 30 százalékot képvisel a 2013. februárban kötött tőkecsere nélküli ügylet.

A CDS-ügyletek (hitel-nemfizetési swap) között két referencia-értékpapír hitelkockázatának csökkentése érdekében kötött ügyletek szerepelnek 2016. évi lejáratokkal. A kormányrendeletnek megfelelően a CDS-ügyletek – mint egyéb célú nyitott származékos ügyletek – piaci értékváltozásából származó veszteségére az MNB céltartalékot képzett.

Nyitott opációs ügylet 2013. június 30-án nem volt.

A devizaswap- és terminügyletek devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli (1–2 hónapos lejáratú) devizacsere-ügyletek.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	- 1 éven belüli	2 003 133	1 234 721	-768 412
	- 1–5 év	477 072	808 965	331 893
	- 5 éven túli	0	968 519	968 519
1.	Fedezeti ügyletek	2 480 205	3 012 205	532 000
	- 1 éven belüli	6 370	227	-6 143
	- 1–5 év	203 903	177 096	-26 807
	- 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú származékos műveletek	210 273	177 323	-32 950
3.	Összesen (1+2)	2 690 478	3 189 528	499 050

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	NHP fennmaradó lehívható hitelkeret	0	747 430	747 430
2.	IMF értékpapír-letéti számla	1 170 998	650 157	-520 841
3.	Garanciák	1 398	1 430	32
4.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	3	2	-1
5.	Összesen (1+2+3+4)	1 172 399	1 399 019	226 620

Az NHP fennmaradó lehívható hitelkeret a kereskedelmi bankok által a Növekedési Hitelprogram I. és II. pillérén belül, refinanszírozási hitel igénybevételeire még felhasználható összeget mutatja.

Az IMF értékpapír-letéti számlán az MNB letétként kezeli az IMF részére a magyar állam által kibocsátott forintkötelezvényt (lásd 3.12. pont).

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. A 2013. I. félévi növekedés árfolyamhatás következménye.

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
	- 1 éven belüli	1 077 098	1 399 019	321 921
	- 1–5 év	95 301	0	-95 301
	- 5 éven túli	0	0	0
1.	Egyéb kötelezettségek összesen	1 172 399	1 399 019	226 620

Értékpapír-ügyletek mérleg alatti nyilvántartása

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2012.12.31	2013.06.30	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	1 168 182	888 341	-279 841
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	453 402	323 780	-129 622
3.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés			
	- bekerülési értéke	701 200	546 142	-155 058
	- piaci értéke	700 135	545 605	-154 530
4.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	442 165	100 706	-341 459
5.	Passzív repo keretében eladott és ECB repo ügyletekhez zárolt értékpapírok névértéke	972 720	380 756	-591 964

3.19. Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény, a pénzügyi műveletek realizált eredménye

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	-19 142	-9 359	9 783
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-17 603	-7 680	9 923
(I.3.+II.1.+II.4.)—(X.3.+XI.3.)	Egyéb	-32 182	-15 612	16 570
	Nettó kamateredmény	-68 927	-32 651	36 276
(I.4.—X.4.) sorokból	Forint-értékpapírok	766	171	-595
(II.5—XI.4.) sorokból	Származékos ügyletek*	-16 120	-545	15 575
(II.5.—XI.4.) sorokból	Egyéb	-23	-223	-200
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-15 377	-597	14 780
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	-84 304	-33 248	51 056

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont következő táblázatában.

2013 I. félévében a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 33,2 milliárd forint veszteség volt, az előző év azonos időszakához képest a veszteség mintegy 61 százalékkal lett alacsonyabb.

A nettó kamateredmény 2012 I. félévéhez képest 36,3 milliárd forinttal javult, főként az előző év azonos időszakához viszonyított alacsonyabb alapkamat, továbbá a gyengébb árfolyam miatt.

Az eredményt javította:

- a központi költségvetés csökkenő forintbetétei és növekvő devizabetétei után összesen 11,1 milliárd forinttal alacsonyabb kamatfizetés;
- a belföldi hitelintézetek által elhelyezett betétek utáni kamatráfordítás 10 milliárd forintos csökkenése;
- az MNB által kibocsátott kéthetes forintkötvények után fizetett 22,7 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás;
- az IMF-hitel után fizetett, 2,8 milliárd forinttal alacsonyabb kamat.

Az eredményt rontotta:

- a devizatartalékok után kapott, 9,8 milliárd forinttal alacsonyabb kamatbevétel;
- a forint-államkötvények alacsonyabb állománya utáni kamatbevétel 1,3 milliárd forintos csökkenése.

A nettó kamatjellegű eredmény 14,8 milliárd forinttal javult. A forint-értékpapírok kamatjellegű bevétele — amely a bekerülési értéken nyilvántartott állampapírok, illetve jelzáloglevelek beszerzési értéke és névértéke közötti különbözetének tárgyidőszakra jutó időarányos összegét tartalmazza — 0,6 milliárd forinttal csökkent. A származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak egyenlege 15,6 milliárd forinttal emelkedett.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
1.	- kamatozó devizaswapok kamatbevétele	5 089	14 651	9 562
2.	- fedezeti kamatswapok bevétel jellegű kamatkülönbözete	425	2 157	1 732
3.	- fedezeti devizaswapok kamatbevétele	4 475	1 969	-2 506
4.	- fedezeti futures-ügyletek kamatbevétele	1 258	2 199	941
5.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű bevétele	0	0	0
6.	- fedezeti opciós ügyletek díjbevétele	0	0	0
7.	- egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű bevétele	0	552	552
8.	Származékos ügyletekből származó bevételek (1+2+3+4+5+6+7)	11 247	21 528	10 281
9.	- kamatozó devizaswapok kamatráfordítása	5 362	16 660	11 298
10.	- fedezeti kamatswapok ráfordítás jellegű kamatkülönbözete	0	0	0
11.	- fedezeti devizaswapok kamatráfordítása	6 393	1 007	-5 386
12.	- fedezeti futures-ügyletek kamatráfordítása	14 614	143	-14 471
13.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű vesztesége	998	4 147	3 149
14.	- fedezeti opciós ügyletek díjráfordítása	0	0	0
15.	- egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű ráfordítása	0	116	116
16.	Származékos ügyletekből származó ráfordítások (9+10+11+12+13+14+15)	27 367	22 073	-5 294
17.	- kamatozó devizaswapok kamateredménye (1-9)	-273	-2 009	-1 736
18.	- fedezeti kamatswapok kamateredménye (2-10)	425	2 157	1 732
19.	- fedezeti devizaswapok kamateredménye (3-11)	-1 918	962	2 880
20.	- fedezeti futures-ügyletek kamateredménye (4-12)	-13 356	2 056	15 412
21.	- fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye (5-13)	-998	-4 147	-3 149
22.	- fedezeti opciós ügyletek kamatjellegű eredménye (6-14)	0	0	0
23.	- egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye (7-15)	0	436	436
24.	Származékos ügyletek nettó eredménye (8-16)	-16 120	-545	15 575

A kamatozó devizaswapok között túlnyomó részben külföldi partnerekkel és az ÁKK-val kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az MNB által korábban külföldön kibocsátott kötvények árfolyam- és kamatkockázatának fedezésére szolgálnak. Továbbá 2013 júniusában az NHP III. pillérének keretén belül az MNB belföldi hitelintézetekkel kötött kamatozó devizaswapügyleteket. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye az összehasonlító időszakhoz képest 1,7 milliárd forinttal romlott, 2 milliárd forint veszteség volt.

A kamatswapok kamateredményének 1,7 milliárd forintos növekedését a 2012. I. félévinél magasabb állomány okozta.

A fedezeti devizaswapok kamateredményének 2,9 milliárd forintos javulása bázishatással magyarázható: 2012 elején kifutottak a végtörlesztéshez kapcsolódóan kötött hitelintézeti devizaswapok, valamint a hitelintézeteknek eurolikvidást biztosító devizaswapok ügyletszáma csökkent.

A fedezeti célú futures-ügyletek kamateredménye 15,4 milliárd forinttal javult a kötvényfutures-ügyletek kamatráfordításának csökkenése miatt.

A fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye 5 kamatswapügylet lejárat előtti lezárásából eredő 4,1 milliárd forintos veszteséget tartalmaz.

Az egyéb célú ügyletek 0,4 milliárd forintos kamat- és kamatjellegű eredménye az egyéb célú határidős ügyletek lejáratkor/lezárásakor keletkezett kamateredményt, illetve realizált árfolyameredményt tartalmazza.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim.sora	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	22 327	20 475	-1 852
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	19 219	85 157	65 938
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	3 108	-64 682	-67 790

A pénzügyi műveletekből származó nyereség és veszteség a deviza- és forintértékpapírok értékesítéséből és lejáratából származó realizált nyereségeket és veszteségeket tartalmazza, valamint a CDS-ügyletekhez kapcsolódó eredménytégeket.

2013 I. félévében a pénzügyi műveletek realizált vesztesége 64,7 milliárd forint volt, az összehasonlító időszakhoz képest 67,8 milliárd forinttal romlott. A veszteség főként a névérték felett, magas kuponnal vásárolt értékpapírok lejáratakor keletkezett.

3.20. A devizaállományok átértékeléséből származó eredmény összetevői

millió forint

Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	114 242	60 456
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	-794 719	38 538
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	-680 477	98 994

* Eredménykimutatás sora: III.—XII.

** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor)

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2013. I. félévben 99 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során a bank 60,5 milliárd forint nyereséget realizált, valamint 38,5 milliárd forint nem realizált árfolyamnyereség a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékot növelte.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.17. pontot.

3.21. Bankjegy- és érmegyártás költsége

millió forint

Er.kim.sora	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
	Bankjeggyártási költség	1 392	1 455	63
	Forgalmi érmeverés költsége	479	700	221
	Emlékérmeverés költsége	366	29	-337
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	2 237	2 184	-53

A bankjegy- és érmegyártás költsége — az előző év azonos időszakához képest közel azonos — 2,2 milliárd forint volt. A bankjeggyártási költségek kismértékben emelkedtek, mivel a legyártásra kerülő mennyiség változatlansága mellett az előző év azonos időszakában gyártott bankjegyek darabára alacsonyabb volt. A forgalmi érmeverés költsége 221 millió forinttal nőtt, aminek oka, hogy a legyártott darabszám — az idei évre vonatkozó magasabb megrendelésnek megfelelően — 47 százalékkal emelkedett. Az emlékérmeverés esetében a költségcsökkenés elsősorban annak köszönhető, hogy szemben az összehasonlító időszakban történt hét emlékérmekibocsátással az idei év első felében két emlékérmekibocsátására került sor.

3.22. Egyéb eredmény

millió forint

Er.kim.sora	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	486	430	-56
XV.1.	Jutalékráfordítások	405	382	-23
	Jutalékeredmény összesen	81	48	-33
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	1 640	3 250	1 610
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	308	181	-127
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	1 332	3 069	1 737
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	1 413	3 117	1 704

A jutalékból származó nettó eredmény alapvetően a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételek és -ráfordítások eredője. A jutalékbevételek csökkenésének hátterében főként a 2013. január 1-jétől alkalmazott alacsonyabb díjtételek állnak.

A jutaléktól eltérő egyéb eredményt a 3.23. pont részletezi.

3.23. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
1.	Részesedések osztaléka	1 275	1 064	-211
2.	Pénzbevonási nyereség	0	2 145	2 145
3.	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	361	27	-334
4.	Egyéb bevétel	4	14	10
5.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek (1+2+3+4)	1 640	3 250	1 610
6.	Pénzügyi támogatások	164	144	-20
7.	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	142	24	-118
8.	Egyéb ráfordítás	2	13	11
9.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások (6+7+8)	308	181	-127
10.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény (5-9)	1 332	3 069	1 737

A 2013. I. féléves jutaléktól eltérő egyéb eredmény 2012 I. félévéhez képest több mint kétszeresére nőtt, főbb elemei a következők:

- Befektetések után kapott osztalékként 2013. június 30-ig a BIS 920 millió forintot, a Magyar Pénzverő Zrt. 104 millió forintot és a BÉT 40 millió forintot fizetett ki az MNB számára.
- A pénzbevonási nyereség a forgalomból 5 éve bevont 1 és 2 forintos érmékhez kapcsolódóan keletkezett. Az érme beváltási határidejének (2013. február 28.) lejártát követően a beváltási időtartam alatt át nem váltott érme névértékének összege elszámolásra került az egyéb eredmény javára. A pénzbevonási nyereség 2145 millió forintos egyenlege 654 millió darab 2 forintos és 837 millió darab 1 forintos be nem váltott érme értékéből adódott.
- Az emlékérmék értékesítéséből származó nettó bevétel alakulását alapvetően az adott időszak emlékérmek-kibocsátási programja határozza meg. 2013. I. félévben két új ezüstérme kibocsátására került sor.
- Az MNB a jegybanki tevékenységgel összefüggően nagyrészt hazai szervezeteknek, valamint karitatív célból alapítványoknak nyújtott pénzügyi támogatást.

3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	3	9	6
	Közvetített szolgáltatások bevétele	11	8	-3
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	61	60	-1
	Egyéb bevételek	69	5	-64
	Rendkívüli bevételek	1	0	-1
VIII.	Banküzem bevételei összesen	145	82	-63
	Anyagjellegű ráfordítások	1 728	1 658	-70
	Személyi jellegű ráfordítások	3 066	3 618	552
	Értécsökkenési leírás	831	895	64
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-127	-127	0
	Banküzem működési költségei összesen	5 498	6 044	546
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	2	9	7
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	11	8	-3
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	61	59	-2
	Egyéb ráfordítások	41	38	-3
	Banküzem működési ráfordításai összesen	115	114	-1
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	5 613	6 158	545
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-5 468	-6 076	-608

A banküzem 2013. I. félévi nettó eredménye 6,1 milliárd forint veszteség volt, ami a 2012. év hasonló időszakához képest 608 millió forinttal (11,1 százalékkal) emelkedett. Ezen eredményt elsősorban a banküzem működtetéséhez szükséges költségek határozzák meg, melyek összege 2013. I. félévében 546 millió forinttal (közel 10 százalékkal) volt magasabb az előző év I. félévéhez viszonyítva.

A 2013. I. félévi *anyagjellegű ráfordítások* 70 millió forinttal (4,1 százalékkal) csökkentek, ami az alábbi, egymással ellentétes hatásokkal magyarázható:

- Az előző év ugyanezen időszakához képest jelentősen csökkentek a 2013. I. félévi egyéb költségek. Ez egyrészt a kommunikációs költségek mérséklődésének következménye, pl. a pénzügyi kultúrával kapcsolatos hirdetések száma csökkent, valamint a 2013. évi Monetary vetélkedő lebonyolítása tavaszról őszire átütemezésre került. Másrészt kisebb összegben merült fel oktatási költség, emberi erőforrásokkal kapcsolatos szakértői díj és munkaerő-felvétellel kapcsolatos hirdetési költség.
- A 2012. I. félévi kiadásokhoz képest csökkentek a 2013. I. félévi IT-költségek, ami alapvetően két tényező eredménye. Az MNB EPCO (Eurosystem Procurement Coordination Office) tagságának köszönhetően egyes hírszolgáltatási licencek ára lényegesen csökkent, továbbá az embernapi alapú, a Microsoft rendszerekkel, valamint a vállalatirányítási informatikai rendszerrel kapcsolatos tanácsadási szolgáltatások igénybevétele a korábbi évhez képest mérséklődött.
- 2012. I. félévéhez viszonyítva kismértékben csökkentek az üzemeltetési költségek. Ez részben bázishatással magyarázható és a jegybanktörvény előző év hasonló időszakában bekövetkezett változásához köthető, mely alapján az MNB a Monetáris Tanács külső tagjai részére bérelt személygépkocsikat biztosított a beszerzések megtörténteig. Továbbá a bankszámlák elektronikus úton történő kiküldése mérsékelte a 2013. évi postai költségeket. Ugyanakkor többletköltségként jelentkezett 2013. I. félévében a Szabadság téri épület belső felújításának előkészítésével kapcsolatos tanácsadási díj.

2013-ban a javadalmazási rendszer megváltozott, a korábbi bónuszrendszer kivezetésre került. Ehhez kapcsolódóan a féléves időarányos bónuszt csökkentett összegben a Bank kifizette a munkavállalók részére. Ez a költség csak időben előre hozott kifizetést jelent, aminek hatására 6,6 százalékkal magasabbak a személyi jellegű ráfordítások az előző év azonos időszakához képest. Emellett a 2013. évi

költségekre hatást gyakorolt az év elején végrehajtott 1,1 százalékos általános és 0,5 százalékos előléptetéshez kapcsolódó bérfelajánlás, a létszámtervben szereplő, 2012-ben megüresedett pozíciók betöltése, a gyakornoki program folytatása, a többletfeladatokhoz kapcsolódó létszámbővülések, valamint a szervezeti átalakuláshoz kapcsolódó intézkedések – elsősorban minőségi cserék.

Az értékcsökkenési leírás 2013. I. félévi összege 64 millió forinttal (7,6 százalékkal) magasabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél, így a tervezettnél megfelelően alakult. Ez arra vezethető vissza, hogy a 2012-ben megvalósult beruházások jelentős része csak év végén került aktiválásra, ezáltal a 2012. évi amortizációs költséget minimálisan, míg a 2013. évet már teljes egészében növelte.

Az önköltség-átvezetések abszolút értéke 2013 I. félévében is 127 millió forintot tett ki, amely összeg csökkentőleg hatott a banküzemi működési költségekre. Az átvezetések túlnyomó részét a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért – bérleti díjban – megtérített, továbbá a VIBER átvett üzemeltetési költsége tette ki.

3.25. Létszám- és bér adatok

millió forint

Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsége	1 903	2 211	16
Egyéb bérköltség*	88	185	110
Kifizetett bérköltség	1 991	2 396	20
Személyi jellegű egyéb kifizetés	418	442	6
Járulékok	657	780	19
Személyi jellegű ráfordítás összesen	3 066	3 618	18

* Egyéb bérköltség tartalmazza: a felmentési illetményre, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

fő

Megnevezés	2012. I. félév	2013. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos létszáma	582	599	2,9

A vezető tisztségviselők javadalmazása

millió forint

Testület	Tiszteletdíj
Monetáris Tanács*	35
Felügyelőbizottság	38

* Tartalmazza a tanács, MNB tv. 46. § (4) c) alapján MNB-vel munkaviszonyban álló külső tagjainak keresetét és a munkáltatói önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulásokat számukra.

A vezető tisztségviselőknek (igazgatósági, felügyelőbizottsági tagoknak) 2013 I. félévében az MNB-vel szemben hiteltartozásuk nem volt. Az MNB-nek korábbi vezető tisztségviselőivel szemben nyugdíjfizetési kötelezettsége nincs.

Budapest, 2013. szeptember 23.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

FÉLÉVES JELENTÉS

2013

